

Tartalom

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

VÉLEMÉNYEK

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

az EGSZB 505. plenáris ülése (2015. február 18–19.)

2015/C 251/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Javaslat a makroregionális stratégiák feltérképezésére Európában (Saját kezdeményezésű vélemény)	1
2015/C 251/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A hitelszövetkezetek és takarékpénztárak szerepe a területi kohézióban – javaslatok egy kiigazított pénzügyi szabályozási keretre (saját kezdeményezésű vélemény)	7
2015/C 251/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az EU azbesztmentesítése	13
2015/C 251/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az Európa 2020 stratégia megvalósításával kapcsolatos előrehaladás – hogyan érhetők el 2020-ig a stratégia céljai? (feltáró vélemény a lett elnökség felkérésére)	19

III *Előkészítő jogi aktusok*

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

az EGSZB 505. plenáris ülése (2015. február 18–19.)

2015/C 251/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági Szociális Bizottságnak az uniós vámügyi kockázatkezelési stratégiáról és cselekvési tervről: a kockázatok kezelése, az ellátási lánc biztonságának megerősítése és a kereskedelem előmozdítása (COM(2014) 527 <i>final</i>)	25
2015/C 251/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a nem közúti mozgó gépek és berendezések belső égésű motorjainak kibocsátási határértékeire és típusjövahagyására vonatkozó követelményekről (COM(2014) 581 <i>final</i> – 2014/0268 (COD))	31

2015/C 251/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének (PFER) működéséről (COM(2014) 509 <i>final</i>) és A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) küldetéséről és szervezeti felépítéséről (COM(2014) 508 <i>final</i>).	33
2015/C 251/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Zöld könyv – Európa hagyományos szakértelmének kiaknázása: a földrajzi jelzések európai uniós oltalmának nem mezőgazdasági termékekre való esetleges kiterjesztése COM(2014) 469 <i>final</i>	39
2015/C 251/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – A 2015. évi éves növekedési jelentés (COM(2014) 902 <i>final</i>).	44

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 505. PLENÁRIS ÜLÉSE (2015. FEBRUÁR 18–19.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Javaslat a makroregionális stratégiák feltérképezésére Európában

(Saját kezdeményezésű vélemény)

(2015/C 251/01)

Előadó: BARÁTH Etele

2014. február 27-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Javaslat a makroregionális stratégiák feltérképezésére Európában.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2015. február 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 18-i ülésnapon) 166 szavazattal 1 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Bevezetés

A pénzügyi válságból kibontakozó általános válságra adott eddigi európai válaszok nem voltak elégségesek. Számos elemzés mutatta ki, hogy a döntések túlzottan a pénzügyi szektorra koncentráltak, az Unió döntési mechanizmusa erőteljesen hierarchikus, így nem tudja magába foglalni a társadalmi feszültségek feloldásához szükséges intézkedéseket. Jelentős eltérés mutatható ki az Unió hosszú távú fejlesztését szolgáló hivatott EU 2020 stratégia céljai, intézkedési tervei és a rendelkezésre álló eszközök között is. Kiemelkedő fontosságúvá vált a különböző gazdaságpolitikai intézkedések közötti összhang magasabb szintre emelése.

Bár egyes közép-kelet európai országok felzárkóztak, más tagországok között viszont nőtt a különbség mind a gazdasági kibocsátás, mind a jövedelmek és az életszínvonal területén. Egyes regionális adottságok ezt csak fokozták, és bizonyos területeken már fenntarthatatlan feszültségek alakultak ki.

A válságból kivezető út társadalompolitikai szükségletei, a Kohéziós Politika megújult célrendszere, programjai egyaránt az európai politikák területi dimenziójának hangsúlyos megjelenítését igénylik.

Ezt ismerte fel az új összetételű Európai Bizottság, amikor a gazdasági növekedés, a munkahelyek számának bővítése és az életkörülmények javítása érdekében újtára bocsátotta az „Új kezdet” tervét. Az Európai Bizottság terve a 2015–2017 közötti időszak befektetési és fejlesztési forrásainak jelentős növelésére, a jogi és szervezeti akadályok leküzdésére új lehetőséget és felelősséget jelent a makroregionális stratégiák számára is. Az a tény, hogy a munkatervben megfogalmazott 10 prioritás közvetve vagy közvetlenül erősíti az európai nagytérségek összeköttetését, együttes fejlesztését, eszközt képez a makroregionális politika szerepének, a stratégiák helyének és megvalósíthatóságának újradefiniálásához is.

Jelentős hozzájárulás lehet a növekedés megindulása, a beruházások hatékonyságának és hatásosságának növelése irányába egy – a makroregionális stratégiákat is figyelembevevő – fejlesztésorientált, erőteljesen decentralizált és a gazdasági, társadalmi partnerek intenzívebb bevonását eredményező új típusú kormányzási gyakorlat ⁽¹⁾.

A makroregionális stratégiák, a megújuló kormányzás által kiváló eszközzel szolgálhatnak a fejlesztési folyamatok felgyorsításához, a területi kohézió erősítéséhez, az EU 2020 stratégia megvalósításának elősegítéséhez, így nem utolsósorban a környezeti értékek megóvásához. A korábbi „3 nem” már nem akadály: a 2014–2020-as MFF tartalmazza a pénzügyi lehetőségeket, a CSF a szabályokat és a gyakorlatban egy kisméretű lebonyolító apparátus pedig kiépült.

A saját kezdeményezésű vélemény elkészítésének célja, hogy az EGSZB 2013 őszi plenáris ülésén elfogadottakat teljesítve, áttekintse a makroregionális stratégiák hatását Európa számára, nevezetesen a civil társadalom szemszögéből, és javaslatot tegyen arra, hogy, milyen módon lehetséges a makroregionális stratégiákat az európai fejlesztéspolitikába illeszteni.

1. Megállapítások, javaslatok

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, áttekintve a makroregionális stratégiák állapotát, a róluk készült véleményeket, javaslatokat ⁽²⁾, összefoglalóan megállapítja, hogy az eredmények alapján egyértelműen szükség van a makroregionális stratégiák európai szintű kiterjesztésére. A makrorégiók célja nem a szétválasztás, hanem az egyesítés.

1.2. Az EGSZB javasolja az Európai Tanácsnak, hogy foglaljon állást a makroregionális politikának az Unió kormányzási szerkezetébe történő beillesztése érdekében és készítessen az Unió teljes térségére érvényes iránymutatást a gazdasági és társadalmi fejlődés célját szolgáló makroregionális fejlesztési stratégia kialakítására.

1.3. Az EGSZB véleménye szerint a makroregionális stratégiák szerepe felértékelődött az Unió jövője szempontjából. A már működő makroregionális programok:

- politikai értelemben hozzájárultak egy olyan, ma hiányzó, európai közép szint kialakulásához, ami közelítheti a mereven egymásnak feszülő föderalista és nemzeti elképzeléseket,
- horizontális együttműködést biztosító kormányzási eszközként oldották a túlzott hierarchikus és bürokratikus koncentrációt,
- a civil szféra, benne a társadalmi-gazdasági partnerek rendszerszerű bevonását eredményezték a stratégiaalkotás és -megvalósítás teljes folyamatába.

1.4. A makroregionális stratégiák képesek segíteni a gazdasági versenyképesség javítását, a GDP oly kívánatos növelését és az azon túli európai hozzáadott érték bővítését egyaránt. Megfelelő adatbázisra támaszkodó monitoringgal, a partnerség elvének érvényesítésével és a tapasztalatok alapján kialakított benchmarkinggal hatékony politikának bizonyultak. Ezáltal:

1.4.1. mód lehet az európai szemeszter keretében jobban megjeleníteni az EU 2020 céljainak területi megvalósulását,

1.4.2. az EU 2020 stratégia általános és szakpolitikai céljainak és eredményeinek félidei felülvizsgálata folyamán, a hatékonyság érdekében, integrálni lehet az egyes „Partnerségi Megállapodásokban” foglalt makroregionális együttműködések fejlesztési, környezetvédelmi és urbanisztikai elemeit,

1.4.3. a kohéziós politika 2014–2020 közötti időszakra kialakított 11 stratégiai célja alapján az operatív programokban megfogalmazott tervezett intézkedések makroregionális összefüggéseinek erősítése biztosíthatja azok európai szintű hozzáadott értékét, hatásosságát és hatékonyságát,

⁽¹⁾ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a makroregionális stratégiák irányításáról.

⁽²⁾ Recent and Upcoming EESC Opinions on Macro-regional Areas and Strategies, and Related Horizontal Matters – Key Points.

1.4.4. az európai településhálózati és városi menetrendben elhatározott térségi együttműködési programok makroregionális összefüggései elősegíthetik a társadalmi-kulturális integrációt, és támogatják a szociális igények kielégítése feltételeinek létrejöttét,

1.4.5. a környezeti értékek, erőforrások fenntarthatóságának eléréséhez új makroregionális eszköz jön létre.

1.5. Az EGSZB javasolja az európai szintű kormányzási szerkezet megerősítését a makroregionális irányítást biztosító huszonnyolc országot magába foglaló „magas szintű” koordinációs csoport kiegészítésével, a civil szféra és a területi települési önkormányzatok bevonásával a döntéshozatal valamennyi fázisában.

2. Tárgyalás

2.1. Az eddigi gyakorlat alátámasztja, és a Bizottság elemzései igazolják, hogy a makroregionális stratégiák hozzáadott európai értékkel bírnak:

- az európai és regionális identitás megerősítésében,
- a közösségi stratégiai tervezés és megvalósítás területén,
- az erőforrások felhasználásának összehangolásában.

2.2. A makroregionális stratégiák új eszközöket tárnak fel, amire nagy szükség van, mert:

- a válságra adott válaszok nem komplexek, így egyensúlyt kell formálni területi-társadalmi vonatkozásokban,
- az EP-választások igazolták, hogy továbbra sincs rendben az Európai Unió viszonya a civil világgal való kapcsolatokat illetően,
- az Unió intézményrendszere reformokra szorul (pl. a demokratizálás és a decentralizálás, a horizontális struktúrák megerősítése, a politikák végrehajtásának hatásossága és hatékonysága, valamint a társadalmi-gazdasági partnerség terén).

2.3. A makroregionális stratégiák időszerűek, mert:

- a választások eredményeként új Bizottság alakult, új súlypontokkal, melynek fő céljai: a munkahelyteremtés és a növekedés erősítése, s a tervezett üzleti beruházások hatékonysága nagymértékben függ a regionális adaptivitástól,
- készül az EU 2020 stratégia megvalósításának félidei felülvizsgálata és 2015-ben elfogadásra kerülnek a megreformált irányok, közöttük várhatóan a makroregionális megközelítés megerősítése,
- igazolást nyert, hogy mind a kormányzás területén, mind az európai hozzáadott értéket illetően, többek között a környezeti értékek védelme (tengerek) és katasztrófák megelőzése (árvízvédelem), egyes gazdasági együttműködés/turizmus, innováció érzékeny ágazatok/területén, a már elfogadott és megvalósítás alatt álló makroregionális stratégiák (Duna, Balti) új erőforrásokat tártak fel,
- a Bizottság általi kezdeményezések (Adria, Alpok) térben kiterjesztik és megerősítik a tagállamok, valamint a régiók igényét a makroregionális összefüggések tervezése iránt (különös tekintettel a „harmadik országok” bevonására az együttműködésbe),
- jelentős fejlődést mutatnak politikai téren is a társadalmi és gazdasági szféra által feltárt makrotérségi együttműködési lehetőségek (Mediterrán térség, Atlanti partvidék). Jelentős ezáltal a hozzájárulás a tengerstratégiai és a szárazföldi politikák összehangolásához is,
- erősödnek a történelmi jellegű nagytérségi együttműködések, a határokon átnyúló és a lineáris jellegű, nagyléptékű infrastruktúrák mentén, különösen a „Connecting Europe” makroregionális tengelyek fejlesztése hatására,

- a makroregionális együttműködés bemutatása a 2020-ig terjedő tervezési időszakra vonatkozó partnerségi megállapodások kötelező részévé vált.

2.4. A makroregionális stratégiák jellegüknél fogva fejlesztés-orientáltak, ezért jelentős hozzájárulást nyújthatnak az Unió fejlesztéspolitikájának megerősödése és végrehajtása területén, különösen az „alulról” jövő, megalapozott kezdeményezésekben. A területek (funkciók), melyek leginkább szóba jöhetnek:

- A kis és közepes méretű vállalkozások gazdasági tevékenysége.
- Kutatás, oktatás, nyelvtanulás, kulturális és egészségügyi együttműködés.
- Energetikai, környezetvédelmi, logisztikai és közszolgáltatási (víz, szennyvíz, szemét) együttműködés.
- Állami szervek, regionális intézmények, önkormányzatok közös tervezése.
- Biztonsági és migrációs együttműködés.
- A piaci verseny gyakorlati erősítése (konkrét munkaerő-piaci, kkv-kat támogató, fejlesztési alapokat generáló együttműködés).
- Statisztikai együttműködés.

Ezek többsége olyan terület, ahol elsősorban alulról jövő integrációs kezdeményezések indokoltak, mert az európai intézmények közvetlen szabályozó szerepe marginális.

2.5. A makroregionális stratégiában résztvevőknek kormányuk horizontális felelősségű szereplőiként kell közreműködniük.

2.6. A makroregionális megközelítés tükrözi mind szemléletében, mind kormányzási eszközeiben az Unió megújulásának irányait:

- olyan politikai kormányzásét, stratégiai irányításét, ami úgy egyesíti a különböző szintű szereplőket, hogy nem hoz létre új nagyméretű intézményeket,
- integrálni képes a különböző szintű politikákat és programokat, (EU, országspecifikus, területi együttműködés; társult vagy előcsatlakozási országok; ágazati, pénzügyi eszközök stb.),
- koordinálja a politikai, stratégiai és pénzügyi eszközöket a megvalósítás hatásossága és hatékonysága érdekében,
- elősegíti a területi irányítási szervezetek és az ágazatok között a regionális határok lebontását, végül
- a tulajdonlás egyértelművé tételét biztosítja a stratégiaalkotás és -megvalósítás teljes folyamatában.

2.7. A „jó” makroregionális kormányzás feltétele, hogy:

- rendelkezzen stratégiai tervezési kapacitással,
- megbízható területspecifikus adatbázissal és elemző háttérrel,
- megfelelő végrehajtási ügynökséggel,

- kiterjedt ellenőrzési rendszerrel mind a tervezésre, mind a megvalósításra kiterjedően,
- megfelelő kommunikációs eszközökkel,
- szükséges adaptációs képességgel és
- a számonkérés érdekében biztosítani kell tevékenységének átláthatóságát.

2.8. A makroregionális stratégiák alapvető meghatározása szerint a makrorégiók:

- azonos, összefüggő földrajzi – gazdasági – kulturális térséghez tartoznak,
- közös kihívásoknak és lehetőségeknek felelnek meg, és
- a területi kohézió érdekében forrásaik összehangolásával megerősített együttműködést valósítanak meg.

2.9. A meghatározásnak kétféle makrorégió felel meg a mai európai gyakorlatban, mindkettőre jellemző, hogy harmadik országbeli tagjai is lehetnek:

- a lineáris jellegűek, melyek alapvetően a nagy infrastruktúrákhoz kötődnek, mint a Duna-menti régió, vagy a Korridorok mentén képződő régiók, és
- a nagyterületek, mint a Balti, vagy az Adria és az Alpok menti makrorégiók, vagy a Mediterrán és Atlanti partvidék térsége.

2.10. Az európai történelmi határok az Unió létrejöttével funkcionális szempontból virtualizálódtak. A makroregionális szemléletmód lehetővé teszi Európa térképének funkcionális újrarajzolását. A makroregionális rendszerek alapján a megerősített, vagy a megerősödés útján lévő nyitott együttműködési rendszerek Európa demokratikus, a megújuló gazdasági és befogadó társadalmi együttműködést előtérbe állító, a környezeti értékeket fenntartható módon biztosító politikai magatartásának XXI századi képét vetítik előre.

3. Általános jellegű észrevételek, javaslatok a makroregionális stratégiák szerepének kiteljesítésére

3.1. Az EU 2020 stratégia és a pénzügyi-gazdasági kormányzás új erővonalainak egyensúlyba hozása a „GDP-n túl” koncepcióval, ami a regionális különbségek csökkentésével, a társadalmi szükségletek és a környezeti viszonyok összehangolt fejlesztésével lehetséges.

3.2. A makroregionális stratégiák hozzájárulnak a területi kohézió javulásához a szolidaritási mechanizmusok megerősítésével, valamint a területi különbségek ismeretében a fejlesztési eszközök jobb koordinációja lehetséges.

3.3. A nagyterületi koordinált fejlesztési javaslatok, a térségi megerősített együttműködésben rejlő gazdasági előnyök, mind az innováció, mind a jelentős termelési-beszállítói kapacitások terén a tőkevonzó képesség növelését eredményezik.

3.4. A makrorégiókon belüli hálózatok, az intézményi és gazdasági kapcsolatok jelentősen mérsékelhetik a globalizációs válság hatásait úgy, hogy felértékelik az erőforrásokat és a különböző fejlettségű térségek közötti kiegyenlítődést támogatják, amiben jelentős szerepe lehet a metropolitán és más fejlett urbánus régióknak, amelyek a fejlődés dinamikáját hordozzák.

3.5. A nagyvárosi, policentrikus régiók hálózatokba szerveződve jelentős gazdasági és innovációs potenciált hordoznak, motorjai a munkahelyteremtésnek, egyúttal jelentős környezeti veszélyeket is jelenthetnek. A makroregionális stratégiák kiegyensúlyozhatják, tervezhetővé teszik a nagymértékű sűrűsödés okozta klímaváltozási veszélyek elhárítását.

3.6. A makroregionális stratégiák támogathatják a kis és közepes méretű települések arányos fejlődését, kapcsolatuk erősödését és ezáltal a helyi és regionális értékek felemelését.

- 3.7. A makroregionális politika hozzá tud járulni a területi-gazdasági különbségek csökkentéséhez az Európa 2020 stratégia kiemelt programjainak az egyes regionális adottságokhoz történő igazításával.
- 3.8. A makroregionális stratégia alkalmas lehet annak a kritikus tömegnek a megteremtésére, ami a gazdasági, társadalmi és környezeti képességeket egyesíti a fejlődés érdekében. Különös fontosságú lehet ez a határokon átnyúló transznacionális programok esetében.
- 3.9. A makroregionális stratégiák léptéküknél fogva támogathatják az általános érdekű szolgáltatások igazságosabb és megfizethető mértékű fejlesztését, továbbá javíthatják az információhoz, a tudáshoz történő hozzáférés lehetőségét és a mobilitás feltételeit.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A hitelszövetkezetek és takarékpénztárak szerepe a területi kohézióban – javaslatok egy kiigazított pénzügyi szabályozási keretre

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2015/C 251/02)

Előadó: Carlos TRIAS PINTÓ

2014. július 10-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyról:

A hitelszövetkezetek és takarékpénztárak szerepe a területi kohézióban – javaslatok egy kiigazított pénzügyi szabályozási keretre

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2015. február 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a 2015. február 18-i ülésnapon) 153 szavazattal 2 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a pénzügy területén az új banki és nem banki üzleti modellekre való áttérés során mindenképpen meg kell őrizni a pénzügyi rendszer sokféleségét anélkül, hogy ez a jogszabályok önkényes alkalmazását jelentené ⁽¹⁾.

1.2. A bankoknak – lakossági és vállalati üzletágukkal, illetve befektetési tevékenységükkel – hatékonyan ötvözniük kell egymással a részvényesi értékmaximalizálást (*shareholders-value*) és a bank működésében érdekelt számára jelentett érték maximalizálását (*stakeholder-value*). Csak így lehet olyan stabil és hatékony pénzügyi rendszert kiépíteni, amely teljes mértékben hozzájárul a reálgazdaság fejlődéséhez.

1.3. Az EGSZB határozottan támogatja az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítését, hogy az új pénzügyi szabályozásban figyelembe vegye a hitelszövetkezetek és takarékpénztárak sajátosságait, elkerülve a prudenciális szabályok egséges alkalmazásából és az esetleges túlzott adminisztratív terhekből eredő nem kívánt következményeket.

1.4. A fő probléma azonban továbbra is **az arányosság elvének** megfelelő érvényesülése az új bankszabályozásban (különösen ami a **tőkekövetelményekről szóló irányelvet (CRD IV) és a tőkekövetelményekről szóló rendeletet** illeti). Ezekkel az új szabályokkal kapcsolatban – az Európai Unió szerződéseivel összhangban – a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság is arányos alkalmazást szorgalmazott. Eszerint a globális bankokra a legszigorúbb követelményeket, a páneurópai (Európában rendszerszinten jelen lévő) bankokra szigorú követelményeket, az országos és helyi bankokra pedig rugalmasabb követelményeket kellene alkalmazni (megfelelő szintű védelmet biztosítva a fogyasztók számára).

1.5. Nem arról van szó, hogy a pénzügyi szektor bizonyos szegmensei számára ellentételezés nélkül privilégiumokat biztosítsunk. Az EGSZB mindig is szorgalmazta az egyenlő versenyfeltételeket és így azt is, hogy olyan objektív mutatókat használjanak, amelyek igazolják az egyes üzleti modellekre vonatkozó konkrét szabályozásokat. Alapvetően a gazdasági és pénzügyi teljesítményről, a reálgazdasághoz való hozzájárulásról, a kockázatkezelésről és az irányításról van szó. Az EGSZB azt javasolja a pénzügyi hatóságoknak, hogy ösztönözzék arra a szereplőket, hogy jobban megfeleljenek ezeknek a feltételeknek.

1.6. Az EGSZB egyrészt fel szeretné értékelni a hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak banki modelljét, másrészt pedig hangsúlyozni kívánja, hogy elutasítja a pénzügyi szektor, ezen belül egyes pénzügyintézetek bizonyos magatartásformáit. Szorgalmazza az egész pénzügyi ágazatra vonatkozó etikai normák és a helyes irányítással kapcsolatos kódexek megerősítését, ez ugyanis szerinte elengedhetetlen a megrendült bizalom helyreállításához.

⁽¹⁾ HL C 451., 2014.12.16., 45. o.

1.7. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy milyen súlyos következményekkel járhat az Európai Unió jövőjére nézve, ha a kkv-k és a háztartások továbbra is alig, illetve csak drágábban tudnak hitelhez jutni. Megismétli továbbá az Európai Parlament nemrégiben közölt bírálatát, mely szerint a Bázeli Bizottság helytelenül kérdőjelezi meg a kkv-k finanszírozását célzó sajátos európai eszközöket.

1.8. Amennyiben Európa sikerrel szeretne megbirkózni a jövőbeli kihívásokkal, és az átalakulásnak aktív részese (és nem passzív elszenvédője) kíván lenni, akkor mielőbb egy sor olyan intézkedést kell elfogadnia a pénzügyi szektor terén, amely az Európa 2020 stratégia, az I. és II. egységes piaci intézkedéscsomag, a kisvállalkozási intézkedéscsomag, a COSME program, a szociális vállalkozást elősegítő kezdeményezés stb. tényleges megvalósítását szolgálja. A takarékpénztárak és a hitelszövetkezetek európai pénzügyi rendszerben játszott szerepének megerősítése döntő lesz majd a fenti célok elérése szempontjából.

2. Hitelszövetkezetek és takarékpénztárak az európai pénzügyi rendszerben

2.1. A takarékpénztárak és a hitelszövetkezetek régóta kulcsszerepet játszanak a gazdaság fejlődésében, különösen a mezőgazdaság, a kisvállalkozások és a kereskedelem támogatásában. Jelenleg az uniós pénzügyi szektor mintegy 40 %-át (Franciaországban 70 %-át, Németországban pedig 60 %-át) teszik ki úgy, hogy közben a kialakításuk szempontjából jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes országok között. A takarékpénztárakat illetően az ágazatot erős koncentrátság jellemzi Spanyolországban és Finnországban, míg Németországban és Ausztriában a jelentős széttöredezettesség a jellemző.

2.2. A bankok szerkezeti átalakítása összességében kisebb és egészségesebb, de kevésbé inkluzív bankrendszert eredményezett, hiszen az elmúlt években megfosztotta a kkv-kat és a háztartásokat a finanszírozási lehetőségektől, ami ráadásul együtt járt a (bank)fiókok területi hálózatának fokozatos csökkenésével, illetve számos munkahely megszűnésével. Ez a jelenség fokozódhat, ha a helyi bankokat száműzik a piacról.

2.3. Lakossági banki üzleti modellként a hitelszövetkezetek és takarékpénztárak nagyon sajátos jellemzőkkel bírnak: kötődnek a helyi gazdasághoz, erős a helyi kötődésük (földrajzilag), sűrű a fiókhálózatuk, közel vannak az ügyfelekhez, bizonyos ágazatokat finanszíroznak, kötődnek a helyi érdekekhez és a szociális szereplőkhöz, valamint szolidárisak.

2.4. Szerkezeti felépítésüknek köszönhetően a hitelszövetkezetek és takarékpénztárak általában egészséges vagyoni struktúrával és ésszerű kockázatvállalási hajlandósággal rendelkeznek úgy, hogy befektetési és tőkésítési folyamataikat a helyi területfejlesztési politikákkal összhangban végzik.

2.5. Az alapkonceptió szempontjából az alábbiak mentén lehet elválasztani egymástól a hitelszövetkezeteket és a takarékpénztárakat:

- a hitelszövetkezetek magánjellegű intézmények és kettős funkciójuk van: szövetkezetek és hitelintézetek is egyben, és fő céljuk, hogy pénzügyi szolgáltatásokat nyújtsanak szövetkezeti tagjaiknak/tulajdonosaiknak és ügyfeleknek. A működésük alapjául szolgáló szövetkezeti elvek a demokratikus döntéshozatal és a részvétel (egy személy, egy szavazat), bevételeik jelentős részét pedig tartalékalapokba és szociális célú alapokba helyezik,
- a takarékpénztárak magánjellegű intézmények, melyeket alapvető kettősség jellemez: pénzügyi tevékenység és szociális elhivatottság. Ennek a modellnek a sajátossága abban rejlik, hogy tulajdonképpen nincsenek igazi tulajdonosok, bár többféle forma is létezhet, például a (nem állami) részvénytársaságok. Alapformájában az irányítást végző szervezet a közgyűlés választja, melyben képviseltetik magukat a helyi és regionális testületek, valamint országtól függően az ügyfelek, az alapítók vagy az alkalmazottak. A nyereséget tartalékalapokba helyezik, illetve közhasznú célokra fordítják.

2.6. Válságok idején nagyon tanulságosak a hitelszövetkezetekkel kapcsolatos adatok, hiszen az EU-ban eddig egyetlen hitelszövetkezet sem jelentett csődöt. Mintegy 20 %-os részesedésük van a betétek piacán; Olaszországban, Franciaországban, Németországban vagy Hollandiában például a kkv-knak nyújtott kölcsönök mintegy 25–45 %-át finanszírozzák, és az elmúlt években folyamatosan növelni tudták betéti piac-részüket, ami határozottan jelzi az ilyen intézményekbe vetett bizalmat.

2.7. A takarékpénztárak továbbra is komolyan jelen vannak az EU pénzügyi rendszerében. Így Németországban a betétek piacának 43 %-át, a hitelpiacnak pedig a 39 %-át mondhatják magukénak. Spanyolországban ugyanez a szám 41 % és 42 %.

2.8. A Nemzetközi Valutaalap is hangsúlyozza ⁽²⁾, hogy milyen fontos szerepet játszanak a hitelszövetkezetek. Ezek a piaci szereplők, amelyek egyébként kevésbé függenek a részvényesek elvárásaitól, megbízhatóan és biztosan fedezik a kkv-k és sok magánháztartás hitelszükségeit.

2.9. Itt is vannak azonban kivételek: egyes takarékpénztárak és hitelszövetkezetek eredeti céljaikat sutba dobva spekulációs ügyletekbe bonyolódtak, és őrült növekedésbe kezdtek más területeken, ami presztízsveszteséget okozott. Emiatt vezettek be egyes országokban olyan szabályozási intézkedéseket, amelyekkel bizonyos mértékben meggyengítették ezt a banki modellt.

2.10. Összefoglalva úgy lehetne fogalmazni, hogy a feltőkésítésnek, a megfelelő méret elérésének, a területi kötődés és a magas szintű fogyasztóvédelem megőrzésének együtt kell járnia azzal, hogy közben megőrzik ennek a sajátos üzleti modellnek az alapvető jellemzőit. Az EGSZB azt kéri, hogy ebben a folyamatban az uniós intézmények is vegyenek részt és nyújtsanak segítséget.

3. A lakossági banki tevékenység fejlesztésével kapcsolatos kihívások

3.1. A hitelszövetkezetekre és takarékpénztárakra a lakossági bankok üzleti modelljének sajátosságai jellemzők: közelség az ügyfélhez, helyi kötődés, együttműködés, társadalmi elhivatottság stb. A bennük rejlő lehetőségek kiaknázása azonban különféle tényezőktől függ ⁽³⁾:

- az egyre erősödő verseny fokozatosan lecsökkentette a pénzügyi közvetítő szolgáltatásokért felszámolható díjakat,
- a többszorosított értékesítés komoly technológiai beruházásokat igényel,
- bizonyos esetekben a túlságosan kicsi vállalatméret miatt stratégiai szövetségeket kell létrehozni vagy fúzióra kell lépni,
- a fuzionálás nem mentes a kockázatokról és méretből adódó hátrányokkal járhat, valamint
- a helyi banki tevékenységet nehéz összeegyeztetni a nemzetközi piacokon történő földrajzi diverzifikációval.

3.2. A fentiek ellenére a hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak – pénzügyi, szociális és területi funkcióik alapján, illetve a nem banki finanszírozás formái (közösségi finanszírozás/*crowdfunding*, kockázati tőke, üzleti angyalok) mellett, melyek a banki hitelezés komoly visszaszorulása (hitelszűke/*credit crunch*) és a magas garanciakövetelmények miatt alakultak ki – továbbra is fontos szerepet játszanak az Európa 2020 stratégia sikeres végrehajtásában.

3.3. Az EGSZB szerint a gazdasági és monetáris hatóságoknak intézkedéseket kellene hozniuk ahhoz, hogy a kkv-k könnyebben pénzeszközökhöz juthassanak, valamint hogy serkentsék a hosszú távú finanszírozást, a pénzügyi szolgáltatások ágazatán belül ösztönözve a cégformák sokféleségét ⁽⁴⁾ és a kockázatmegosztást.

4. Szociális szerep a helyi gazdaságok szolgálatában

4.1. A hitelszövetkezetekben és a takarékpénztárakban a területi kohézió erősítésére való törekvésük révén erősen összefonódik a pénzügyi és a szociális funkció. A nagyközönség számára a leglátványosabb jellemzőjük a társadalmi felelősségvállalás és a helyi közösség iránti elkötelezettség ⁽⁵⁾.

4.2. A nyereséget a kultúra, a szociális és egészségügyi segítségnyújtás, az oktatás és a kutatás, a történelmi-művészeti örökség, a környezeti fenntarthatóság stb. javára fordítják, a szociális hozadék pedig a takarékpénztárak esetében évi többmilliárd eurót tesz ki.

⁽²⁾ *Redesigning the Contours of the Future Financial System*, IMF staff position note, 2010. augusztus 16. (SPN/10/10).

⁽³⁾ Spanyol központi bank: *Cooperative and savings banks in Europe: Nature, challenges and perspectives*, 2011. április; A Szövetkezeti Bankok Európai Egyesülése: *EACB answer to the Green Paper on territorial cohesion turning territorial diversity into strength*, 2009. február; WSBI-ESBG: *200 years of savings banks: a strong and lasting business model for responsible, regional retail banking*, 2011. szeptember; EGSZB: *A szociális gazdaság az Európai Unióban*, 2014.

⁽⁴⁾ HL C 318., 2009.12.23., 22. o.

⁽⁵⁾ Castelló, E.: *El liderazgo social de las Cajas de Ahorros* [A takarékpénztárak vezető szerepe szociális téren]. FUNCAS, Madrid, 2005.

4.3. A helyi gazdaságok számára való értékteremtés igénye mellett egyre nagyobb jelentősége van a bank működésében érdekelttek számára jelentett érték (*stakeholder value*) maximalizálását szem előtt tartó megközelítésnek. A szociális banki tevékenység konkrétan előmozdítja a pénzügyi befogadást és a területi kohéziót azáltal, hogy támogatja a vállalkozást, valamint a mikrofinanszírozási és társadalmilag felelős befektetési projektek megvalósítását.

4.4. A hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak fontos közvetítő szerepet játszanak az uniós eszközökben és programokban. Az EGSZB sürgeti, hogy az adminisztratív követelmények egyszerűsítése révén segítsék elő, hogy a kisebb szövetkezeti bankok szerepet játszhassanak az Európai Beruházási Bank (EBB) és az Európai Beruházási Alap (EBA) pénzügyi eszközeinek közvetítésében, ami kulcsfontosságú a Juncker-terv megvalósításához. Emellett az is elengedhetetlen, hogy erősíthessék szerepüket a „szociális vállalkozás” kezdeményezés végrehajtásában.

5. A szociálisbank-szektor szerkezetátalakításának hatásai

5.1. Európában a takarékpénztárak az utóbbi időkből intenzív szerkezetátalakításon estek át, melynek eredményeképpen néhány országban megváltozott eredeti jellegük.

5.2. Ezután, a globális pénzügyi válság következtében megmentési és szanálási eljárásokra, fúziókra és felvásárlásokra, államosításokra került sor, sőt a spanyol takarékpénztárakat bankká minősítették.

5.3. A vállalatirányítási problémák, az új pénzügyi szabályozás szigorúbb követelményei és az, hogy az ágazat méretét a zsugorodó piachoz kell igazítani, bizonyos mértékű koncentrációt indított el a bankszektorban. Annak kapcsán, hogy ezeknek az intézményeknek nehézségeket okoz a növekedéshez szükséges nemzetközivé válás, az EGSZB kiemeli, hogy a multinacionális csoportok kockázatvállalása általában nagyobb.

5.4. A másik véglet: az Európai Bizottság meg kívánta oldani azokat az adófizetők zsebére érintő problémákat, amelyeket azon bankok okoznak, amelyek „túl nagyok ahhoz, hogy csődbe menjenek”. Ezért, továbbá a Liikanen-csoport 2012-es jelentése alapján rendeletet javasolt az uniós hitelintézetek ellenálló képességét fokozó strukturális intézkedésekről. Erről az EGSZB már közzétette nagy többséggel elfogadott véleményét⁽⁶⁾.

5.5. E rendeletjavaslat egyes cikkei a tőkekövetelmények és a szavazati jogok tekintetében kivételt tesznek a hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak esetében, mivel ezeknek nagyon sajátos gazdasági és tulajdoni struktúrájuk van.

5.6. Az EGSZB szerint a kereskedelmi és a befektetési tevékenységek különválasztásával kapcsolatos egyes szabályok alááshatnák a kisebb helyi bankok működési rendszerét és a helyi reálgazdaság támogatása érdekében végzett mindennapi tevékenységét, ezért aránytalannak bizonyulhatnak.

5.7. E változások következményei az uniós polgárokra nézve sem semlegesek: csökken a meglévő kapacitás (fiókok és személyzet), ami kihat a foglalkoztatásra, valamint a magánszemélyeknek és a kkv-knak nyújtott finanszírozásra.

5.8. Egyszóval az EGSZB úgy véli, hogy ha az új szabályozási követelmények nem teljesíthetők bizonyos mértékű rugalmassággal, akkor fennáll a veszélye, hogy a hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak „elbankosodnak”, és így elveszítik egyedi jellegüket, amivel a társadalom egy évszázadokon át létrehozott, jelentős társadalmi értéket veszítene el.

6. Stratégiai lehetőségek a jövőbeli kihívások kezelésére

6.1. A hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak hozzájárultak az európai bankrendszer stabilitásához, fizetőképességéhez és kompetenciájához. Az új piaci követelmények azonban az alábbi kihívásokat támasztják:

- a helyi lakossági banki modell megerősítése,
- előrelépések az üzleti együttműködés területén,
- belső kockázatkezelési rendszereik javítása,
- alkalmazkodás az új szabályozási, felügyeleti és ellenálló képességet célzó intézkedésekhez,
- szakmai kiválóságra törekvés a vezetők körében,

⁽⁶⁾ HL C 451., 2014.12.16., 45. o.

- az irányítás hatékonyabbá tétele,
- tőkeszintjük védelme a fizetésképtelenség elkerülése érdekében, valamint
- az átláthatóság és a helyes vállalatirányítás előmozdítása.

6.2. A kapcsolati tőke a bankszektorban a létfontosságú immateriális javak közé tartozik, ezért a szociális gazdaság pénzügyi intézményeinek ki kell használniuk kapcsolati és belső támogató hálózataikat. A pénzügyi hatóságoknak pedig a prudenciális szabályok alkalmazásakor el kell ismerniük az ilyen hitelszövetkezetek közötti szolidaritási alapok értékét.

6.3. Emellett ügyelniük kell a késedelmes fizetések szintjére, a geopolitikai kockázatokból eredő bizonytalan helyzetekre és a technológiai innovációkra (digitális menetrend), amelyek új ökoszisztémát hoznak létre a pénzügyi rendszer számára, ahol meg kellene figyelni négy szereplőt: a hagyományos bankok, az új digitális szereplők, a szabályozók és a fogyasztók jövőbeli interakcióit.

6.4. A termelő gazdaság újbóli fellendülését segítő új kezdeményezések támogatása érdekében egyesíteniük kell helyi modellként betöltött szerepükből adódó erősségeiket (az emberek ismerete és a közösségi projektek iránti elkötelezettségük) az ikt-k használatával.

6.5. Megfelelő képzési, irányítási és ellenőrzési struktúrákat bevezetve javítaniuk kell a vállalatirányításon. Konkrétan szigorú magatartási kódexeket kell kidolgozni a sokféle érdeket képviselő irányító szervek szakmai és etikus eljárásának garantálása érdekében.

6.6. Az EGSZB olyan új belső ellenőrzési modell létrehozását javasolja a takarékpénztárak és a hitelszövetkezetek számára, amelyben az alkalmazottak, kkv-k képviselői és más érdekelték is részt vesznek.

6.7. Új kihívást jelent, hogy szembe kell nézniük a bankszektoron kívüli konkurenciával ahhoz, hogy – a polgárok részéről felmerült új igényekre válaszul – a közösségi finanszírozás és az együttműködésre épülő fogyasztás formáit tömörítő platformokkal párhuzamosan tudjanak növekedni és szövetségre tudjanak lépni velük.

7. Az európai bankok ellenálló képességének és felügyeletének javítása

7.1. Az EGSZB szorgalmazza a pénzügyi szabályozási és felügyeleti rendszerek teljes kiépítését, valamint azt, hogy a pénzügyi intézeteket ellenállóvá tegyék a jövőbeli válságokkal szemben.

7.2. Ennek kapcsán az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló rendeletet⁽⁷⁾ fogadott el, amely az Európai Bankhatóság technikaistandard-tervezetei alapján szavatolótőke-követelményekkel kapcsolatos szempontokat szabályoz, figyelembe véve, hogy a hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak tőkeeszközei eltérőek. Különös jelentőségük van az elsődleges alapvető tőkeinstrumentumok visszaváltásának korlátozásával kapcsolatos kérdéseknek a hitelszövetkezetek esetében.

7.3. A bankunió létrehozásának másik alappillére az „Egységes Felügyeleti Mechanizmus” és az esetleges bankmentések költségeinek fedezését célzó alap kezelése. Az EGSZB úgy véli, hogy ez az eszköz megerősíti a bankszektor jövőbeli válságokkal szembeni ellenálló képességét⁽⁸⁾.

7.4. A szükséges közös kockázatvállalásra való tekintettel az EGSZB támogatja, hogy a jövőbeli Egységes Szanalási Alaphoz való hozzájárulás meghatározásakor vegyék figyelembe az érintett intézmények kockázatkezelési modelljét, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy alkalmazzon a hitelintézetek helyreállításáról és szanalásáról szóló irányelv⁽⁹⁾ által meghatározott mutatókat. Az EGSZB emellett örömmel nyugtázza, hogy figyelembe vették, hogy egy intézmény tagja-e egy intézményes védelmi rendszernek⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság 2014. január 7-i 241/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete.

⁽⁸⁾ HL C 67., 2014.3.6., 58. o..

⁽⁹⁾ Lásd a 2014/59/EU irányelvet.

⁽¹⁰⁾ Lásd az Európai Bizottság 2015/63/EU felhatalmazáson alapuló rendeletét.

7.5. Ebben az új pénzügyi környezetben az EGSZB sürgeti a vállalati társadalmi felelősségvállalás, valamint a pénzügyi etika és átláthatóság hathatós ösztönzését és azt, hogy a felügyeleti szervek tegyenek erőfeszítéseket a pénzügyi kultúra javítására ⁽¹¹⁾, különösen a ma még kevésbé ismert szociális gazdasági formákat illetően. Ennek kapcsán mindenképpen nagyobb és nyilvánosabb szerepet kell adni az ilyeneket képviselő hálózatoknak: a Szövetkezeti Bankok Európai Egyesülésének (EACB), az Etikus és Alternatív Bankok Európai Szövetségének (FEBEA) és az Európai Takarékpénztárak Szövetségének (ESBG).

7.6. Az EGSZB szerint kifejezetten üdvözlendő, hogy új pénzügyi eszközöket alakítanak ki a jelenlegi irányítás javítására, de ezek szabályozása során figyelembe kell venni az érintett pénzügyi szereplők sokféleségét, és biztosítani kell a stabilitásukat, korlátozva ugyanakkor a kevesebb forrással rendelkező pénzügyi intézetek terheit. Egyszóval a jogalkotás javításáról van szó.

8. A társadalmilag felelős bankok modelljének megerősítése

8.1. A termelés fellendítésének, a helyi gazdaságok megerősítésének és a szociális problémák megoldásának az EU kiemelt feladatai közé kell tartoznia. Ezért az EGSZB arra kéri az intézményeket, hogy folyamatos párbeszédnek teret adó fórumok révén erősítsék meg azokat a banki modelleket, amelyek a pénzügyi rendszert a reálgazdasághoz kötik, stabilitást és jólétet teremtve az érintett területeken.

8.2. Az a tendencia, hogy a szerkezetátalakítási folyamatokból fakadóan egyre nagyobb bankok jönnek létre, aggályokat szül a benne rejlő rendszerszintű kockázat miatt. Következésképpen az EGSZB a hagyományos üzletmenethez való visszatérést (*back to basics*) sürgeti annak keretében, hogy egyértelműbben megkülönböztetik a kereskedelmi banki tevékenységre szakosodott intézeteket azoktól, amelyek ezt befektetési banki tevékenységekkel ötvözik. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a sokszínűség, a sokszereplős modell és a kockázatmegosztás jól tesz az európai pénzügyi rendszernek.

8.3. A hitelszövetkezetek és a takarékpénztárak vitalitása és fejlődése a demokratikus irányításra, valamint arra támaszkodik, hogy szabadon hozhatnak felelős döntést többtük felhasználásáról. A reálgazdaságot szolgáló pénzügyi közvetítés megerősítése garantálhatja jövőbeni fennmaradásukat az ENSZ 2015-re kitűzött fenntartható fejlődési céljaival és a szövetkezetekről szóló 2012-es nyilatkozatával összhangban.

8.4. Ehhez a takarékpénztárak és a hitelszövetkezetek különleges bánásmódot érdemelnek a prudenciális szabályok alkalmazásakor, figyelembe véve, hogy ezek az intézmények testesítik meg az uniós polgárok által kívánt modellt, azaz felelős és szolidáris irányításra ⁽¹²⁾, valamint a szociális gazdaság elveire és értékeire épülnek.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹¹⁾ HL C 318., 2011.10.29., 24. o.

⁽¹²⁾ HL C 100., 2009.4.30., 84. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az EU azbesztmentesítése

(2015/C 251/03)

Előadó: Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Társelőadó: Enrico GIBELLIERI**

2014. július 8-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Az EU azbesztmentesítése.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI) 2015. január 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 18-i ülésnapon) 162 szavazattal 5 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Fontos, hogy az Európai Unió egyik kiemelt jelentőségű célkitűzése az összes használt azbeszt és azbeszttartalmú termék teljes mértékű eltávolítása legyen. A cselekvési tervekért a tagállamok felelősek, ám az EU-nak koordinációs szerepet kell vállalnia. Ennek kapcsán az EGSZB arra ösztönzi az EU-t, hogy a szociális partnerekkel és egyéb érdekelt felekkel európai, nemzeti és regionális szinten együttműködve dolgozzanak ki és osszák meg egymással az azbeszt eltávolítására és kezelésére irányuló cselekvési terveket. E tervek a következőkre terjedjenek ki: oktatás és tájékoztatás; közalkalmazottak képzése; nemzeti és nemzetközi képzések; az azbeszt eltávolításának finanszírozására szolgáló programok; az azbeszt és az azbeszttartalmú termékek közterületi eszközökből és volt azbesztgyárak területéről való eltávolításához kapcsolódó figyelemfelkeltő tevékenységek (többek között az épületekből történő azbeszteltávolítás során is); a helyiségek megtisztítása, valamint az azbeszt és az azbesztet tartalmazó törmelék megsemmisítésére szolgáló létesítmények építése; a hatályos jogszabályi követelmények hatékonyságának nyomon követése; a veszélyeztetett személyzet kitétségének értékelése; valamint egészségvédelem.

1.2. Számos uniós tagállam készített nyilvántartást az azbesztet tartalmazó épületekről. A többi tagállamot is ösztönözni kellene ilyen nyilvántartások létrehozására, amelyek rendelkezése, hogy a felújítási munkálatok megkezdése előtt érdemleges információkat nyújtsanak a munkavállalókat és munkáltatókat érintő azbesztkockázatokról, kiegészítve az uniós jogszabályokban előírt hatályos egészségvédelmi és biztonsági intézkedéseket. A nyilvántartásnak a helyi szinten kellene kezdődnie a középületekkel és a nyilvános infrastruktúrával.

Mindaddig csupán Lengyelország alakított ki finanszírozással támogatott cselekvési tervet a még létező azbesztforrások teljes körű felszámolására ⁽¹⁾.

1.3. A cél az, hogy 2032 végére mindenféle azbeszt eltávolításra kerüljön. E példa alapján az Európai Uniónak ösztönöznie kellene a tagállamokat arra, hogy konkrét cselekvési terveket és menetrendeket indítsanak a különböző – helyi, regionális és nemzeti – szinteken. Ennek kapcsán nagy jelentősége van az azbesztre vonatkozó uniós és nemzeti szintű rendelkezések teljes körű érvényesítésének is. Ennek biztosítása terén fontos szerep juthat európai szinten a vezető munkaügyi felügyeleti tisztviselők bizottságának (SLIC), nemzeti szinten pedig a munkaügyi felügyelőségeknek.

1.4. A lengyel példából az a tanulság vonható le, hogy létfontosságú megfelelő közfinanszírozást biztosítani az azbesztmentesítés számára. Úgy véljük továbbá, hogy az azbeszt szervezett és strukturált eltávolítása a regionális fejlesztés egyfajta módja, és javítja az érintett régiók infrastruktúráját. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie, hogy az azbesztmentesítésre vonatkozó tervek számára kifejezetten lehetővé tegye a strukturális alapokhoz való hozzáférést.

1.5. Sürgetjük az Európai Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt a létező nemzeti szintű megközelítésekről és az azbeszt nyilvántartására szolgáló rendszerekről, valamint azok finanszírozásáról.

⁽¹⁾ Lengyel Gazdasági Minisztérium: Program Lengyelország azbesztmentesítésére 2009–2032 között – A Miniszterek Tanácsa 2010. március 15-i 39/2010. sz. állásfoglalásának melléklete.

1.6. Az asbeszthulladék számára kialakított hulladéklerakók csupán átmeneti megoldást jelentenek a problémára, amellyel így a jövő nemzedékeinek kell majd megbirkóznuk, minthogy az asbesztszálak az idő előrehaladtával jóformán elpusztíthatatlanok. Az EGSZB ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy az elérhető legjobb technikákat megemlíttve népszerűsítse az asbeszttartalmú termékek (plazmafáklya, pyrogáz stb.) megsemmisítését végző rendszereket. Elő kell mozdítani a kutatást és az innovációt azzal a céllal, hogy fenntartható technológiákat alkalmazzanak az asbeszttartalmú hulladék kezelésére és inertizálására a biztonságos újrafeldolgozás és újrafelhasználás, valamint a hulladéklerakás csökkentése érdekében. Az Európai Bizottságnak hatékony intézkedéseket kellene bevezetnie annak a veszélyes gyakorlatnak az elkerülésére, hogy az asbeszthulladékot az általános építési törmelék elhelyezésére szolgáló hulladékártalókban rakják le.

1.7. Az épületek jobb energiahatékonyságát célzó uniós finanszírozást és tagállami ösztönzőket össze kellene kapcsolni ugyanezen épületek biztonságos asbesztmentesítésével. Bár az EU nagyra törő energiahatékonysági politikát határozott meg, valamint a felülvizsgált energiahatékonysági irányelvnek köszönhetően várhatóan minden tagállamban bevezetnek hosszú távú stratégiát az épületek felújítására vonatkozóan, ehhez a politikához nem társulnak az asbeszt eltávolítására irányuló stratégiák. Határozottan ajánljuk ennek pótlását egy olyan konzisztens uniós politikán belül, amely magában foglalja a vonatkozó szakpolitikai területeket.

Az asbeszt eltávolítására vonatkozó mindenfajta cselekvési tervben figyelembe kell venni a munkában/fellépésben részt vevő összes érintett képesítéseit. Ez a munkavállalókra és a vállalatokra, a munkahelyi biztonság és egészségvédelem koordinátoraira, valamint a munkaiügyi felügyelőkre, a tanácsadókra, az oktatókra, a munkaadókra és másokra is vonatkozik. Szükséges és ajánlatos, hogy az ilyen cselekvési tervekben részt vevő vállalatok felkészültségéről tanúsítványok készüljenek.

1.8. A biztonságos asbesztmentesítés nagymértékben függ a képzett munkavállalók két kategóriájától: a szakosodott vállalatoknál dolgozóktól és az asbeszttel véletlenül kapcsolatba kerülő szakmákban és foglalkozási ágakban dolgozóktól.

Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a nemzeti hatóságokkal együttműködve biztosítsa a teljes uniós munkaerő-állomány védelmét célzó fellépésekhez és kezdeményezésekhez szükséges támogatást, tekintettel arra, hogy az egészségvédelmi és biztonsági jogszabályok végrehajtása szempontjából az európai munkaerő zömét foglalkoztató kis- és középvállalkozásokra hárul a legnagyobb teher. Ennek kapcsán alapvető a megfelelő képzés.

1.9. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a szociális partnerekkel és más érintett szereplőkkel közösen, a 2009/148/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összhangban dolgozzon ki programokat és figyelemfelkeltő tevékenységeket az asbeszthez fűződő kockázatokkal, illetve az asbeszttartalmú anyagokkal valószínűleg érintkezésbe kerülő munkavállalók megfelelő továbbképzésének szükségességével kapcsolatban, továbbá fokozza az asbesztre vonatkozó hatályos jogszabályokról szóló tájékoztatást, és biztosítson gyakorlati útmutatást azok betartásához, többek között az uniós polgárok számára.

1.10. Az uniós jogszabályoknak tükrözniük és alkalmazniuk kell a legfrissebb tudományos és orvosi kutatások eredményeit. Közelmúltban végzett kutatások feltárták, hogy már nagyon alacsony mértékű kitétség is eredményezhet nagyon hosszú lappangási időszak után mezoteliómát és tüdőrákot. Az EGSZB ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy módosítsa a 2003/670/EK ajánlást annak érdekében, hogy az tükrözze az orvosi kutatás terén elért eredményeket, valamint hogy a gége- és petefészekrákot vegye fel az ajánlásba az asbeszt okozta megbetegedések közé.

1.11. A tagállamoknak az asbeszttel kapcsolatos foglalkozási és nem foglalkozásból eredő betegségekre vonatkozó módszeres adatgyűjtés segítségével biztosítaniuk kell minden asbesztózis- és mezotelióma-eset, valamint az asbeszthez kapcsolódó más megbetegedések nyilvántartásba vételét, a pleurális plakk asbeszttel kapcsolatos megbetegedésként való besorolását és hivatalos nyilvántartásba vételét, valamint külön erre a célra létrehozott megfigyelőközpontok segítségével az asbeszt jelenlétének megbízható feltérképezését. Az orvosi személyzetnek megfelelő képzésben kell részesülnie, hogy képes legyen megbízható diagnózist felállítani.

1.12. Az uniós intézményeknek ezenkívül az asbeszt okozta megbetegedések elismerésére vonatkozó nemzeti eljárások tekintetében terjeszteniük kellene a nemzeti irányelvekhez és gyakorlatokhoz kapcsolódó bevált gyakorlatokat, illetve támogatniuk kellene ezek terjesztését.

1.12.1. Különösen fontos, hogy az áldozatok aktív szerephez jussanak az elismerési folyamatok során. Ahhoz, hogy hozzáférhessenek a szükséges információkhoz és hallathassák hangjukat, jogi, pénzügyi és személyes támogatást kell nyújtani számukra. Meg kell szervezni az asbeszt áldozatainak szövetségeit. Ezáltal csökkenthető az elismerési eljárásokban az egyénekre háruló, a betegség miatti szenvedést minden esetben fokozó teher.

Ezért az EGSZB:

- az azbeszt okozta foglalkozási megbetegedések elismerésére és ellentételezésére vonatkozóan közös megközelítés elfogadására szólítja fel a biztosítókat és a kártalanítási szervezeteket,
- felszólít az elismerési eljárások egyszerűsítésére és megkönnyítésére,
- megjegyzi, hogy a hosszú lappangási idő miatt az azbeszt áldozatai gyakran nem tudják bizonyítani, hogy a foglalkozásuk kapcsán azbesztnak való kitétség okozta a megbetegedést,
- kéri az Európa Bizottságot, hogy támogasson olyan konferenciákat, amelyek lehetővé teszik szakszerű tanácsadás és egyéb támogatás nyújtását az azbeszt áldozatainak csoportjai számára.

1.12.2. Végezetül az EGSZB arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy az Egészségügyi Világszervezettel (WHO), a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel (ILO), harmadik országokkal és más nemzetközi szervezetekkel együttműködve világszerte mozdítsa elő a munkahelyi egészségvédelem és biztonság magas szintjét, például az azbeszthez köthető problémák azonosításával és az egészségvédelmet elősegítő megoldások ösztönzésével, valamint nyújtson jobb tájékoztatást és támogatást az azbeszttel kapcsolatos megbetegedésekben szenvedőknek.

1.12.3. A téma kiemelt jelentőségére tekintettel az EGSZB/CCMI bemutatja majd e véleményt egy az Európai Parlamenttel, a Régiók Bizottságával és az Európai Bizottsággal közösen szervezett konferencián.

2. Bevezetés

2.1. Európai szintű betiltása ellenére ⁽²⁾ (1999, végrehajtandó 2005-ig), továbbra is halnak meg emberek Európában az azbeszt miatt. Noha az azbeszt minden fajtája veszélyes, továbbá az azbeszt veszélyes hatása dokumentált és jogszabályban rögzített, illetve az azbeszt használata tilos, még mindig megtalálható számos hajóban, vonatban, gépben, óvóhelyen, alagútban, tárnában, az állami és magánkézben lévő vízellátó hálózatok csővezetékeiben és főként épületekben, közöttük számos köz- és magánépületben.

2.2. A WHO szerint az azbeszttel kapcsolatos megbetegedések száma csak az Európai Unióban 20 000 és 30 000 közé tehető évente, valamint 2030-ig várhatóan több mint 300 000 állampolgár fog meghalni az Unióban a mezotelióma következtében ⁽³⁾. Becslések szerint továbbá világszinten évente 112 ezren halnak meg az azbeszthez kapcsolódó megbetegedésekben ⁽⁴⁾.

2.3. Az azbeszt európai szintű betiltása ⁽⁵⁾ (1999, végrehajtandó 2005-ig) és a jelenlegi piacfelügyelet nem garantálja, hogy ne importáljanak azbeszttartalmú termékeket az európai piacra. Ez termékek széles körét érinti, köztük építőipari termékeket, háztartási eszközöket, autófék-betéteket és termoszokat. Az új európai piacfelügyeleti megközelítés ⁽⁶⁾ alapján az EU intézkedéseket hozhat az azbeszttartalmú termékekkel szemben.

2.4. Uniós szinten átfogó jogszabálysomag van érvényben az azbeszt kapcsán a tilalom, a határértékek és a munkavállalók védelme vonatkozásában. Az azbeszt használatának és kereskedelmének tilalma mellett határértékeket vezettek be, és külön uniós irányelv szabályozza a munkakörülményeket ⁽⁷⁾, továbbá kötelező a vállalatok tanúsítása, a tájékoztatás és a munkavállalói képzés. Az EU rendelkezései azonban igen gyakran általános jellegűek, és különböző szintű végrehajtást eredményeznek. Ráadásul továbbra is hiányoznak az olyan elemek, mint a különböző munkakörök számára biztosítandó képzési szintekre vonatkozó külön előírások, vagy az azbesztforrások nyilvántartásával kapcsolatos rendelkezések.

2.5. Megemlítendő itt, hogy az Európai Parlament egy 2013 márciusában elfogadott saját kezdeményezésű jelentése ⁽⁸⁾ részletekbe menően leírja az azbeszt kérdéssel kapcsolatos különféle problémákat és szakpolitikai területeket, és 62 konkrét kérést intéz az európai és nemzeti szintű politikai döntéshozókhoz.

⁽²⁾ 1999/77/EK irányelv.

⁽³⁾ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

⁽⁴⁾ <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

⁽⁵⁾ 1999/77/EK irányelv.

⁽⁶⁾ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:HU:PDF_COM\(2013\)75_final](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:HU:PDF_COM(2013)75_final), lásd különösen a 12. cikket.

⁽⁷⁾ Az 1991. június 25-i 91/382/EGK irányelvvel és az 1998. április 7-i 98/24/EK irányelvvel módosított 1983. szeptember 19-i 83/477/EGK irányelv.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament 2013. március 14-i állásfoglalása az azbeszttel kapcsolatos foglalkozás-egészségügyi kockázatokról és minden létező azbeszt felszámolásának kilátásairól (2012/2065/INI).

2.6. Szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy a világ éves szinten továbbra is jelentős mennyiségű azbesztet termel, noha használatát számos ország betiltotta. Az azbeszt kereskedelme és felhasználása egyszerűen áttolódott az iparosodott országokból a felemelkedőben levőkbe. A virágzó világszintű azbesztkereskedelmet a nemzetközi azbesztlobbi erőteljes tevékenysége kíséri, amely propagandájában bizonyos tudósok elnéző kutatásait is felhasználja. Ennek kapcsán megjegyzendő az is, hogy folyamatosan vannak a globális azbesztiparba irányuló európai pénzügyi befektetések. Európa továbbra is exportál azbesztet azzal, hogy a világ más részeire küldi bontásra ítélt hajóit. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy az uniós felsővízeiken áthaladó, azbesztet szállító hajók továbbra is kikötnek, illetve használnak kikötői létesítményeket és átmeneti tárolókat az Unió területén.

2.7. Rendkívül fontos, hogy az azbeszt kapcsán világszinten egyenlő feltételek érvényesüljenek, és ennek kapcsán az EUnak meghatározó szerepet kellene betöltenie abban, hogy a világ minden táján betiltsák az azbeszt minden formájának használatát. Ennek kapcsán Európa megoszthatja a világ többi régiójával az azbeszt egészségügyi hatásaival, annak más fémekkel való helyettesíthetőségével és az azbeszt biztonságos eltávolításával kapcsolatos ismereteit. Az EU irányában az az elvárás, hogy a nemzetközi intézményekben határozottan vállaljon szerepet, és elsőként vezessen be olyan eszközöket, amelyek az azbesztkereskedelmet mérgező anyaggal való kereskedelemnek nyilvánítják, illetve hogy tekintse legfőbb feladatának a krizotil azbeszt felsorolását a rotterdami egyezmény⁽⁹⁾ III. mellékletében.

3. Konkrét fejlemények

3.1. Egy 2011-ben közzétett tanulmány⁽¹⁰⁾ szerint az EU-ban létező épített környezet jelentős része 50 évnél régebről származik. A lakóépületek több mint 40 %-a az 1960-as évek előtt épült. 1961 és 1990 között jelentősen fellendült az építőipar: ebben az időszakban az ingatlanállomány majdnem minden tagállamban több mint a duplájára nőtt, és az azbeszt használata elterjedt volt.

3.2. Az említett tanulmány megállapítja azt is, hogy az épületek Európában a teljes végfelhasználói energiaigény mintegy 40 %-át fogyasztják el. Ez az ágazat képviseli a legjelentősebb fogyasztást, utána pedig a közlekedés következik 33 %-kal. Ugyanakkor az EU a versenyképes, alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság 2050-re történő elérésére irányuló menetrendje részeként elkötelezte magát amellett, hogy 2050-re 80–95 %-kal csökkentse az üvegházhatású gázok kibocsátását⁽¹¹⁾.

3.3. Ebből következik, hogy az épített környezet felújítása jelentős lehetőségeket rejt az épületek energiahatékonyságának javítása – és így a 2050-ig szóló uniós menetrend céljainak elérése – terén, egyszersmind egyedülálló lehetőség az azbeszt eltávolítására.

3.4. Ez azonban összehangolt megközelítést kíván, illetve szoros együttműködést követel meg mind uniós, mind nemzeti szinten a szakpolitikák és a pénzügyi rendszerek terén. A magánberuházás ösztönzése érdekében innovatív pénzügyi eszközökre is szükség van.

3.5. Ennek kapcsán az uniós szinttel szemben az elvárás az, hogy támogató és koordinációs szerepet töltsön be. Ezenkívül szintén jobb összhangot kellene elérni az olyan témákkal kapcsolatos politikaterületeken, mint a munkaerő képzése, vagy az azbeszthez köthető megbetegedések nyilvántartása és elismerése.

4. Nemzeti szintű fejlemények

4.1. Még a tilalom ellenére is több millió tonna azbeszt marad az épületekben, és eddig nem minden tagállamban hoztak létre arról nyilvántartást, hogy hol található még azbeszt, illetve mennyi azbesztet kell még eltávolítani. Ezért aztán nincsen megfelelő kiindulási alapunk ahhoz, hogy az összes, Európában még megmaradt azbesztforrást rendszeresen kezeljük.

⁽⁹⁾ Az egyezmény 2004. február 24-én lépett életbe, célja pedig az, hogy előmozdítsa a felelősség megosztását és az együttműködésre irányuló erőfeszítéseket a Felek között egyes veszélyes vegyi anyagok nemzetközi kereskedelme tekintetében, annak érdekében, hogy védelmezze az emberi egészséget és a környezetet a lehetséges károk ellen, és hozzájáruljon e veszélyes szerek környezetvédelmi megalapozott használatához, megkönnyítve a jellemzőikre vonatkozó információk cseréjét, rendelkezve a vegyi anyagok behozatalával és kivitelével kapcsolatos nemzeti döntéshozatali eljárásról és tájékoztatva a Feleket ezekről a döntésekről. <http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

⁽¹⁰⁾ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope [Európa épületállománya górcső alatt]*, 2011. október.

⁽¹¹⁾ 2010. május 17-i 2010/31/EK irányelv.

4.2. Ma Lengyelország az egyetlen EU-tagállam, amely országos programot hirdetett az összes létező azbesztforrás 2030-ig történő eltávolítására mintegy 10 milliárd EUR értékben. Ehhez egyértelmű határidőket állapított meg, és a köz- (állam, uniós programok) és a magánszférából (tulajdonosok, területi szövetségek stb.) származó forrásokból vegyesen biztosítja a megfelelő finanszírozást. Minden uniós országban indítani kell ilyen kezdeményezéseket⁽¹²⁾.

4.3. Franciaországban a 15 milliós állományból 3 millió szociális lakás esetében állapítottak meg azbeszttel kapcsolatos problémákat. A szükséges helyreállítás becsült költsége 15 milliárd EUR. Ez becslések szerint 15–20 ezer euro közötti fajlagos költséget jelent. Az emblemikus párizsi Montparnasse torony ügyének azbeszttel kapcsolatos fejleményeit szorosan figyelemmel kell kísérni.

4.4. Az Egyesült Királyságban kampány indult az összes iskola azbesztmentesítésére. Ennek egyik oka, hogy az egyesült királyságbeli tanárok körében megemelkedett a mezoteliómás megbetegedések száma⁽¹³⁾.

4.5. Litvániában a Mezőgazdasági Minisztérium 2012-ben azbesztetű-csere programot indított. Ennek keretében a lakosok támogatásra pályázhatnak, és egy-egy projekt legfeljebb 6 000 litván litas (1 740 EUR) pénzügyi támogatásban részesülhet. Az uniós és az állami költségvetés a projekt összes támogatható költségének 50 %-áig nyújt támogatást.

5. Képzési tevékenységek

5.1. Fontos problémát jelent az azbeszttel kapcsolatos ismeretek hiánya. Munkája során sok munkavállaló van kitéve az azbeszt jelentette veszélynek. Ez különösen a karbantartási és a szennyeződésmegelőzés ágazatra jellemző, de elképzelhető, hogy több más foglalkozás is érintett (tetőfedők, villanyszerelők, fűtőszelők, az újrafeldolgozásban dolgozók, munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági koordinátorok, munkaügyi felügyelők stb.). A hatályos jogszabályok már kötelezik a munkáltatókat arra, hogy megfelelő képzést biztosítsanak minden olyan munkavállaló számára, aki kapcsolatba kerül, vagy kapcsolatba kerülhet azbeszttel vagy azbeszttartalmú anyagokból származó porral. Miután azonban a különféle típusú anyagok használata betiltásra került, fokozatosan elvesznek a veszélyekkel, a jellemzőkkel és a vizuális megjelenéssel kapcsolatos ismeretek. Bár sok tagállam nyújtott képzéseket az épületek lebontásában, építésében és karbantartásában részt vevő, illetve az azbeszttartalmú anyagok eltávolításával foglalkozó munkavállalók számára, továbbra sincsenek megfelelő, egész Európában alkalmazandó normák.

5.2. A testi épség alapvető emberi jog, amelyet többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája is rögzít. Az EU szakpolitikáit úgy kell kialakítani, hogy védjék ezt a jogot. Ez mindenképp a közegészségügyi politikák és a munkahelyi biztonsággal és egészségvédelemmel kapcsolatos politikák esetében érvényes, de ugyanígy vonatkozik más, az azbeszttel való esetleges kitettségre és az azbeszt kezelésének módjára vonatkozó politikaterületekre is.

5.3. További aggályos terület a nem azbesztmentesítésre szakosodott vállalatoknál dolgozó általános mérnökök, építészek és más munkavállalók megfelelő ismereteinek hiánya. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a tagállamokkal közösen állítson fel egy munkacsoportot, amelynek feladata az azbeszttel kapcsolatos szakismeretekre vonatkozó minimumkövetelmények meghatározása, valamint hogy azbeszttel kapcsolatos képzéseket kínáljon az említett szakmák/munkavállalók továbbképzése tekintetében.

5.4. Az építőipari ágazat európai szintű szociális partnerei (az Európai Építőipari Szövetség (FIEC) és az Építő- és Faipari Munkások Európai Szövetsége (EFBWW)) ezt a problémát úgy kezeli, hogy azbesztinformációs modulokat⁽¹⁴⁾ fejlesztettek ki a munkavállalók második csoportja számára. Egy másik uniós finanszírozású projekt (ABClean – Leonardo Da Vinci projekt) a szociális párbeszéd keretein kívül dolgoz ki anyagokat az oktatóképző tanfolyamok számára⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ A Miniszterek Tanácsa 2010. március 15-i 39/2010. sz. állásfoglalásának melléklete.

⁽¹³⁾ <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%20%2017%20JAN%2015.pdf>

⁽¹⁴⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> and: <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

⁽¹⁵⁾ <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

6. A minimeghallgatás eredménye

6.1. Európában túlságosan is sokan szenvednek különféle, azbeszttel összefüggő betegségekben. Ezek többsége, ám közel sem mindegyike kapcsolódik a munkahelyhez. Valaha a férjük munkaruháját tisztító háziasszonyok, de még a gyerekeik is ki voltak téve az azbesztszálak jelentette veszélynek. Egy az Egyesült Királyságban folytatott kampány feltárta, hogy az iskolák mintegy 80 %-a továbbra is azbeszttel fertőzött. Ez könnyen azt eredményezheti, hogy az azbeszt áldozatainak újabb generációja jön létre, különösen a legutóbbi, a kitettségi szintekről/lappangási időszakokról és a betegségek kialakulásáról folytatott tudományos kutatások fényében. Már nagyon kis dózisnak való kitettség is eredményezhet nagyon hosszú lappangási időszak után különféle, azbeszttel összefüggő betegségeket. Az azbesztnak való kitettség tehát számos tagállamban a teljes lakosságot fenyegeti.

6.2. Ráadásul a nagyon hosszú lappangási idő, illetve az orvosi személyzet ezzel kapcsolatos, részben hiányos ismeretei miatt az áldozatok gyakran nem kapnak kellő időben megfelelő támogatást és tájékoztatást az egészségügyi szolgáltatók részéről.

6.3. A mentesítési terveknek fontos szempontja a biztonságos megsemmisítés. Ennek figyelmen kívül hagyása váratlan kitettséget eredményez. Svájcban például az újrafeldolgozó iparban mérték az azbesztnak való kitettség legnagyobb fokát.

6.4. A polgárok és a munkavállalók védelme érdekében a működő piacfelügyelet előfeltétele annak, hogy megakadályozzuk új azbeszttartalmú anyagok bekerülését az európai piacra.

6.5. Az azbeszt összes formájának halálos jellegét illetően az EU szilárd közös jogalapokra támaszkodva lép fel. Az 1999/77/EK irányelv kimondja, hogy „még nem állapították meg azt a küszöbértéket, amely alatt a krizotil-azbeszt nem jelent rákkeltő kockázatot”, illetve hogy „az emberi egészség védelmének hatékony módja a krizotil-azbesztszálak és ilyen szálakat tartalmazó termékek használatának betiltása”.

6.6. Az azbeszttel összefüggő betegségek különösen fájdalmas, lassú halálhoz vezethetnek, és sokszor vezetnek is. Egy EUROGIP-jelentés⁽¹⁶⁾, valamint az EFBWW, az ESZSZ és az IBAS egy közös projektjéről szóló jelentés is bemutatta az azbeszttel összefüggő betegségek elismerésének és ellentételezésének helyzetét a közép- és kelet-európai tagországokban hatályos szabályozás szerint⁽¹⁷⁾. Bár a legjellemzőbb azbeszttel összefüggő betegségeket elvileg a tagállamok többségében elismerik, továbbra is túlságosan gyakori, hogy az áldozatok sikertelenül küzdenek az elismerésért.

A fent említett jelentések rámutatnak arra is, hogy az elismeréssel és az ellentételezéssel kapcsolatos nemzeti szintű rendelkezések és eljárások nagyban eltérőek. Gyakran nem áll rendelkezésre az áldozatok által igényelt támogatás és iránymutatás.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

⁽¹⁷⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestosdiseases=EN>

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az Európa 2020 stratégia megvalósításával kapcsolatos előrehaladás – hogyan érhető el 2020-ig a stratégia céljai?

(feltáró vélemény a lett elnökség felkérésére)

(2015/C 251/04)

Főelőadó: BARÁTH Etele

2014. szeptember 25-i levelében Rihards Kozlovskis, a Lett Köztársaság megbízott külügyminisztere és belügyminisztere feltáró vélemény kidolgozására kérte fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot a következő tárgyban:

Az Európa 2020 stratégia megvalósításával kapcsolatos előrehaladás – hogyan érhető el 2020-ig a stratégia céljai?

2014. október 14-én az EGSZB Elnöksége megbízta az Európa 2020 irányítóbizottságot a munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2015. február 18–19-én tartott 505. plenáris ülésén (a február 19-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Baráth Etele személyében, továbbá 184 szavazattal 5 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB egyetért a lett elnökséggel, és elismeri, hogy az Európa 2020 stratégia felülvizsgálata alapvetően fontos szerepet játszik az európai versenyképesség fellendítésében. Az EGSZB egyetért azzal, hogy közvetlen összefüggés van az „Európai digitális menetrend” kiemelt kezdeményezés⁽¹⁾ és a versenyképesebb Európa között, ideértve az iparra, munkaerőpiacra és általánosságban a társadalomra gyakorolt jelentős hatásokat, melyeket mind az Európai Bizottság, mind pedig a Tanács alábecsült. A helyzet kezeléséhez átfogó közép- és hosszú távú elképzelésekre, illetve nagyobb felelősségvállalásra van szükség.

1.2. A véleményben szereplő, az EGSZB által javasolt intézkedések segítenek annak biztosításában, hogy fokozatosan, többéves távlatban az Európa 2020 (és aztán az Európa 2030) stratégia képviselje azt a központi koncepciót, amely hosszú távon alátámasztja az EU gazdasági, társadalmi és területi stratégiáit, figyelembe véve a tagállamonként eltérő sokféle körülményt.

1.3. A pénzügyi válság jelentős hatással van az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek végrehajtására: korlátokat és akadályokat emelt célkitűzéseinek és irányítási modelljének hatékonysága, megfelelősége és legitimitása tekintetében. Általánosságban elmondható, hogy az EU most jóval távolabb van az Európa 2020 stratégia céljaitól, mint 2010-ben. A stratégia megsínylette a válságot.

1.4. A jelenlegi helyzetre vonatkozó adatok megtalálhatók az Európa 2020 stratégia félidei felülvizsgálatáról készült európai bizottsági felmérésben és az EGSZB véleményében⁽²⁾. Az utóbbi egyes elemeit érdemes tanulmányozni a felülvizsgált stratégiához javasolt jövőorientált változtatásokkal kapcsolatban. Az EGSZB már több ízben rámutatott, hogy nincs szükség teljesen új stratégiára, a jelenlegit viszont sokkal hatékonyabbá kell tenni.

1.5. A 2014 őszén hivatalba lépett új Bizottság közzétette a munkatervét „Egy új kezdet” (A New Start) címen⁽³⁾.

Az EGSZB egyetért a munkaprogram három pillérével, azaz az alábbiakkal:

- a) újabb lendület biztosítása az európai gazdaság talpra állásához és a munkahelyteremtéshez;
- b) a hosszú távú versenyképesség fellendítése a stratégiai területeken;

⁽¹⁾ Az „Európai digitális menetrenddel” kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

⁽²⁾ EGSZB-velemény a következő tárgyban: *Mérleg az Európa 2020 – az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiájáról* (HL C 12., 2015.1.15., 105. o.)

⁽³⁾ Az „Egy új kezdet” programmal kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf

c) az európai humántőke és fizikai infrastruktúra megerősítése, különös tekintettel az európai összeköttetésekre.

1.6. Az új munkaprogram a Juncker európai bizottsági elnök prioritásait alkotó tíz politikai iránymutatás megvalósítására összpontosít. Ez különösen fontos, mivel több iránymutatás is közvetlenül támogatja az Európa 2020 stratégia megvalósítását:

- a) egy európai beruházási terv⁽⁴⁾, a kockázatok enyhítésére egy új Európai Stratégiai Beruházási Alap létrehozása;
- b) egy egységes digitális piacra vonatkozó ambiciózus csomag, valamint
- c) egy energiaügyi szövetség irányába tett kezdeti lépések.

1.6.1. Globális elképzelésre van szükség, amelyhez végrehajtási stratégia és széles körű tájékoztatás is párosul. Az EGSZB úgy véli, hogy a beruházási tervet sokkal szorosabban össze kell kapcsolni az Európa 2020 stratégiával.

1.6.2. Az EGSZB jelenleg egy vélemény keretében vizsgálja⁽⁵⁾, hogy a beruházási terv milyen mértékben orvosolja az Európa 2020 stratégia főbb hiányosságait, és az új pénzügyi eszközök mennyiben növelik a stratégia célkitűzéseinek megvalósítási esélyeit.

1.6.3. Az EGSZB támogatja az egységes digitális piacra vonatkozó csomag⁽⁶⁾ tökéletesítését, mivel ez döntő lépést jelent az Európa 2020 stratégia digitális kérdésekre vonatkozó kiemelt kezdeményezésének végrehajtása felé. Az Európai Unió digitális jövőjének biztosítása az egyik legfontosabb pillér a versenyképes európai gazdaság támogatásához és a környezetbarát európai társadalom fenntartható fejlődésének meghatározásához. Az EGSZB intézkedéseket kér annak érdekében, hogy a digitális alkalmazási területek erőteljes növekedésének hatása az európai polgárok számára a munkaerőpiacon is pozitívan jelentkezzen.

Az EGSZB ismételten támogatja, hogy forrásokat különítsenek el az alulfinanszírozottság megszüntetésére, ahogy arról az Európai Tanács a 2014–2020-as többéves pénzügyi keretben⁽⁷⁾ a szélessávú és digitális hálózatok nagyobb mértékű kiépítésével kapcsolatban határozott.

1.6.4. Az EGSZB megerősíti álláspontját a közös európai energiapolitika melletti kiállásáról, támogatva az olyan elveket, mint az energiaár-különbségek kiigazítása és csökkentése, a belső energiapiac feltételeinek javítása, a nem uniós tagállamoktól való energiafüggettség csökkentése és a megújuló energiák népszerűsítése.

2. Az Európa 2020 stratégia jobb végrehajtását célzó jövőbeli lépésekre gyakorolt legfontosabb hatások vizsgálata

2.1. A 2014 végén kiadott éves növekedési jelentés⁽⁸⁾ hivatalosan figyelembe veszi az Unió jövője szempontjából nélkülözhetetlen új fejlesztési tervet. Az európai szemeszter, a nemzeti reformprogramok és az Európa 2020 stratégia fő célkitűzéseit végre össze kellene kapcsolnia egy hosszú távú elképzelésnek az alábbiak alapján:

2.1.1. A beruházások összehangolt fellendítése az európai beruházási terv alapján;

- a) a cél az, hogy uniós szinten legalább 315 milliárd EUR összegű további forrást fordítsanak infrastrukturális beruházásokra, ahol az előrelépések várhatóan számottevő gazdasági és társadalmi hasznot eredményeznek;
- b) a finanszírozás reálgazdaságba irányítása;

⁽⁴⁾ Az „Európai beruházási tervvel” kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁵⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Európai beruházási terv, ECO/374 (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁶⁾ Az egységes digitális piacra vonatkozó csomaggal kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market>

⁽⁷⁾ A többéves pénzügyi keretről folyó tárgyalások során az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz szélessávú hálózatokra vonatkozó elemét 8,2 milliárd euróval mindössze 1 milliárd euróra csökkentették.

⁽⁸⁾ A 2015. évi éves növekedési jelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_en.htm

- c) a beruházási környezet javítása, valamint
- d) egy innovatív társfinanszírozási rendszer megerősítése.

2.1.2. Strukturális reformok iránti ismételt kötelezettségvállalás;

2.1.3. Felelősségteljes költségvetési gazdálkodás;

2.1.4. A rugalmasság minél jobb kihasználása a hatályos szabályokban, valamint

2.1.5. Alapvetően fontos az irányítási rendszer egyszerűsítése a hatékonyságnövelés és a közös tagállami és uniós felelősségvállalás fokozása érdekében.

3. Befejezés előtt áll az Európai Bizottság és a tagországok közötti partnerségi megállapodás alapján elkészített operatív programok egyeztetése. Tekintettel arra, hogy az „Új start” terve mind a célok, mind az eszközök szempontjából feltétlenül hatással lesz az egyes nemzeti programokra, fokozni kellene az eddig kialakított európai koordinációt.

3.1. Az európai strukturális és kohéziós alapok felhasználásának célszerűsége, hatékonysága és hatásossága nagymértékben befolyásolja az újonnan megfogalmazott pénzügyi és jogi eszközök érvényesítésének kereteit. Az EGSZB azt javasolja, hogy tekintsék át az alapok által támogatott infrastrukturális beruházásokat és gazdaságfejlesztési programokat, és hozzák őket összhangba az Európai Stratégiai Beruházási Alappal⁽⁹⁾.

3.2. Az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez alapvetően fontos, hogy teljesítsük a beruházási terv és az Európai Stratégiai Beruházási Alap programjának céljait, növeljük a 2014 és 2020 közötti időszakra előirányzott uniós források kihasználását és megkészezzük az innovatív pénzügyi eszközök értékét.

3.3. Az EGSZB, az RB és az európai parlamenti képviselők számos olyan opciót ismertettek, amelyek a forrásnövelés érdekében bizonyos kedvezményeket tesznek lehetővé egy átmeneti időszakra, így lendítve fel az uniós beruházásokat. Fontolóra kellene venni, hogy miként lehetne a szabályok módosítása nélkül kihagyni a deficitszámításból a hosszú távú szociális beruházásokhoz (különösen az oktatásügyi beruházásokhoz) felhasznált strukturális alapok tagállami társfinanszírozását, összhangban az európai bizottsági megközelítéssel. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi „arany szabályt” alkalmazva a GMU fiskális szabályrendszere keretében a jövőorientált közberuházásokat kivegyék az állami nettó hiány kiszámításából⁽¹⁰⁾.

3.4. Pénzügyi oldalról fontos, hogy átfogó megközelítést találjanak a különböző kiadástípusokhoz, például a tranzeurópai hálózatokra⁽¹¹⁾ és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel⁽¹²⁾ irányuló társfinanszírozási rendszerhez és az ESBA által társfinanszírozott nemzeti beruházásokhoz. Ezt az Európai Bizottságnak tisztáznia kell.

3.5. A strukturális alapoknak az Európa 2020 célkitűzései közül – a hosszú távú versenyképesség növelése mellett – erőteljesebben kellene összpontosítaniuk a humán és környezeti programok megvalósítására, ezzel a „GDP-n túli” tényezők hosszú távú fejlesztését is támogatva⁽¹³⁾. Az újabb finanszírozási lehetőségek ismeretében még nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a „termelőközpontú” fejlesztési rendszerre és a társadalmat, a családokat és az egyéni értékeket támogató területekre, például az oktatásra és az egészségügyre.

4. Az EGSZB meggyőződése, hogy a felülvizsgált és kiegészített Európa 2020 stratégia központi szerepet tölthet be egy új európai versenyképesség- és fejlesztésorientált gazdasági kormányzás megvalósításában.

⁽⁹⁾ Az „Európai Stratégiai Beruházási Alappal” kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/financing/index_en.htm#efsi

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A szociális beruházások hatásai (HL C 226., 2014.7.16., 21. o.).

⁽¹¹⁾ A tranzeurópai hálózatokkal kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/site/index_en.htm

⁽¹²⁾ Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel kapcsolatban az Európai Bizottság honlapján található információk: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹³⁾ Az EGSZB véleménye: „A GDP-n innen és túl – a civil társadalom bevonása a kiegészítő mutatók kidolgozásának folyamatába” (HL C 181., 2012.6.21., 14. o.).

4.1. A módosuló súlypontok miatt és az Európa 2020 stratégia sikeres végrehajtása érdekében hasznos lenne az egyablakos ügyintézés, amely biztosítani tudja a feladatok és az eljárások érdemi összehangolását és racionalizálását, ideértve az uniós ügynökségeket is.

4.2. Megfontolandó egy ügynökségközi, a reálgazdaság és az összeurópai, valamint a nemzeti-regionális szintek közötti koordinációt és kooperációt szervező és ellenőrző egyablakos ügyintézési rendszer létrehozása, vagy egy meglévő szervezet e célra történő átalakítása. Ezzel a megközelítéssel el lehet kerülni az átfedéseket, és jobb szinergiákra van esély.

5. Intézkedések az európai gazdasági kormányzás megerősítésére

5.1. Mivel az Európa 2020 stratégia irányításával kapcsolatos hosszú és rövid távú célok nagyon kevésbé kapcsolódnak egymáshoz, szükség van legalább a következő intézkedésekre:

5.1.1. Az éves növekedési jelentésnek meg kellene említenie az Európa 2020 stratégia terén elért eredményeket;

- a) a szemeszternek sokkal inkább előtérbe kellene helyeznie a versenyképesség növelését, valamint az államadósságot és a külső adósságot, különös tekintettel a végrehajtásra;
- b) az uniós Kohéziós Alap kiadásainak – a szemeszterekkel összhangban – a nemzeti reformprogramokon kell alapulniuk;
- c) el kell mélyíteni a költségvetési integrációt és fokozni kell az adócsalás elleni küzdelmet;
- d) a nyomon követésnek egyértelmű mutatókon és referenciaértékeken – többek között „a GDP-n túli” intézkedéseken – kell alapulnia.

5.1.2. A tagállamok igen eltérő helyzete miatt az értékelésben rugalmasságra, az országspecifikus ajánlásokban pedig egyértelmű célokra és célirányos eszközökre van szükség, amelyenek az alábbiak:

- a) szerkezeti reformok a közsférában, melyeknek köszönhetően továbbra is a közsféra marad az egyik legfontosabb garancia az életminőségre;
- b) jobb, a tőkét vonzani képes üzleti légkör;
- c) az infrastrukturális beruházások előmozdítása;
- d) a kkv-k hitelhez jutásának megkönnyítése;
- e) a zökkenőmentes energetikai átálláshoz szükséges feltételek megteremtése;
- f) az oktatási ágazat erősítése;
- g) magasabb foglalkoztatási ráta és alacsonyabb munkanélküliség, amelyet uniós szinten ellenőriznek ⁽¹⁴⁾;
- h) a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli társadalmi szakadékok áthidalása, különös tekintettel a kisebbségek helyzetére;
- i) szegénység elleni küzdelem és a GDP fellendítése; valamint
- j) szolidaritás, szociális párbeszéd és kollektív tárgyalások révén erősebb társadalmi kohézió és kisebb mértékű egyenlőtlenség.

6. A „növekedés” fogalmának pontosítása:

- a) a „fenntartható versenyképességgel” együtt valósítandó meg;
- b) egy újfajta jólétet és környezetvédelmet támogató politikák kidolgozása ⁽¹⁵⁾, valamint
- c) egy új, az egész EU-t átfogó mutató bevezetése, amellyel a ténylegesen új munkahelyek létrehozásával kapcsolatos munkaerő-piaci trendeket lehet mérni uniós szinten.

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Út a munkahelyteremtő fellendülés felé* (HL C 11., 2013.1.15., 65. o.)

⁽¹⁵⁾ Lásd a Lisszaboni Szerződés 191–192. cikkét.

7. Európai digitális menetrend

7.1. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság álláspontjával: a digitális technológiák révén új árutermelési és szolgáltatási módszerek terjednek el, és átalakul az életmódunk, de az is, ahogyan dolgozunk és tanulunk⁽¹⁶⁾. Az EGSZB-nek az „Európai digitális menetrend” kiemelt kezdeményezéshez történő hozzájárulása⁽¹⁷⁾ és egy ambiciózus digitális egységes piaccal kapcsolatos fő javaslatok:

Gazdaság

- a) az EU digitális jövőjének aktív tervezése;
- b) a digitalizálás általánossá tétele és a digitális elmaradottság csökkentése uniós és tagállami szinten;
- c) a gazdaság digitalizálása és a kutatás és innováció fejlesztése;

Társadalom

- d) a digitális készségek oktatásának erőteljes kiterjesztése, hogy az európai polgárok digitális tartalmakat hozzanak létre, állítsanak elő;
- e) a képzett ikt-munkaerő iránti igény kezelése;
- f) a távközlésre vonatkozó szabályozási környezet erősítése révén egy élénk digitális gazdaság és társadalom előfeltételeinek megteremtése;
- g) az általános szabályozási és jogalkotási keret felülvizsgálata arra való tekintettel, hogy stabil feltételeket teremtsünk az üzleti szereplők és az induló vállalkozások számára;
- h) a digitális szektor általános gazdasági érdekű szolgáltatásként történő elismerése;

Digitális környezet

- i) az e-befogadás és a szélessávú internethez történő egyetemes, egyenlő hozzáférés támogatása;
- j) az internetes és digitális vásárlásokat végző fogyasztókra vonatkozó szabályok egyszerűsítése oly módon, hogy a nagyobb biztonságnak köszönhetően erősödjön a fogyasztói bizalom;
- k) a határokon átnyúló e-kereskedelem tökéletesítése;

Biztonság

- l) digitális technológiák alkalmazása az emberi és a természeti környezet védelmére;
- m) a jogalkotási folyamat gyorsítása az etikus megközelítésre és a fogyasztóvédelem jobb érvényesítésére építve;
- n) a szerzői jogok aktualizálása;
- o) a kiberbiztonság javítása a polgárok jogainak és szabadságainak védelme érdekében (az EU Alapjogi Chartája⁽¹⁸⁾), valamint
- p) a gyermekeknek és a veszélyeztetett felhasználóknak a számítástechnikai bűnözéstől való védelme.

7.2. A digitális technológiák fejlődése és alkalmazási körük erős növekedése csaknem minden gazdasági ágazatban jelentős méretű szerkezeti változásként jelenik meg. A polgárokat ez nemcsak mint fogyasztókat érinti, hanem mindenekelőtt a munkahelyükön is. Az autonómia növekedése és a rugalmasság fokozódása mellett a munkahelyen alkalmazott digitális technológiák ahhoz is vezetnek, hogy növekszik a racionalizálás iránti nyomás, ami az érintettek számára jelentős költségekkel és akár munkahelyek megszűnésével is jár. Mindezek fényében az EGSZB úgy véli, hogy komoly hiányosságot jelent az, ha ezeket a kérdéseket messzemenően figyelmen kívül hagyják az európai digitális menetrend csaknem minden kezdeményezésében, ezért ennek megfelelő új szemléletmódot követel, és egy saját kezdeményezésű vélemény keretében saját maga is kifejti majd álláspontját⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Az üzleti szolgáltatások hatása az iparban* (HL C 12., 2015.1.15., 23. o.).

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *A digitális piac mint a növekedés motorja* (HL C 229., 2012.7.31., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_hu.pdf

⁽¹⁹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *A digitalizáció hatásai a szolgáltatási iparágakra és a foglalkoztatásra – CCM/136* (a Hivatalos Lapban még nem jelent meg).

8. Egy új, fejlődésorientált gazdasági kormányzás felé

8.1. Lépések a fejlődésorientált irányítás felé:

- a) az irányítás megerősítése mind uniós, mind tagállami szinten;
- b) az Európa 2020 stratégia szükségességének megerősítése, javítva összeegyeztethetőségét az uniós politikákkal az európai stratégiaikon belül;
- c) az uniós kormányzás gazdasági koordinációjának kiegészítése a koordináció fejlődésorientált intézményi és pénzügyi kereteinek erősítése révén;
- d) az Európa 2020 stratégia keretében a hosszú távú stratégiai koordináció megerősítése a célmeghatározási és a végrehajtási szakaszban egyaránt;
- e) a megújított Európa 2020 stratégia széles körű területi vizsgálatának elkészítése;
Ábra: *Fejlődésorientált irányítás* – az ábra a következő linken tekinthető meg:
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34752>
- f) az értéklánc erősítése átfogó és ágazati politikák révén;
- g) a területi együttműködés fokozása;
- h) az irányítás erősítése a szervezett civil társadalom részvételének révén;
- i) az EGSZB lehetőségeinek felismerése a reálgazdaság, a szervezett szociális partnerek és az intézményi partnerek közötti többszintű együttműködés összehangolásában.

9. A „jó” fejlesztésorientált kormányzás feltétele, hogy rendelkezzen:

- a) biztos stratégiai tervezési kapacitással;
- b) végrehajtó kapacitással a jobb koordináció és együttműködés érdekében;
- c) átfogó ellenőrzési rendszerrel mind a tervezésre, mind a megvalósításra kiterjedően;
- d) megbízható, az adott célkitűzések szempontjából releváns adatbázissal és a szükséges elemző kapacitással;
- e) a megfelelő kommunikációs eszközökkel;
- f) a szükséges adaptációs képességgel; valamint
- g) a számonkérés érdekében biztosítania kell tevékenységének átláthatóságát.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 19-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 505. PLENÁRIS ÜLÉSE (2015. FEBRUÁR 18–19.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági Szociális Bizottságnak az uniós vámügyi kockázatkezelési stratégiáról és cselekvési tervről: a kockázatok kezelése, az ellátási lánc biztonságának megerősítése és a kereskedelem előmozdítása

(COM(2014) 527 final)

(2015/C 251/05)

Előadó: Bernardo HERNÁNDEZ BATALER

Társelőadó: Jan SIMONS

2014. október 1-jén az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági Szociális Bizottságnak az uniós vámügyi kockázatkezelési stratégiáról és cselekvési tervről: a kockázatok kezelése, az ellátási lánc biztonságának megerősítése és a kereskedelem előmozdítása

COM(2014) 527 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2015. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2015. február 18-án és 19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a 2015. február 18-i ülésnapon) 141 szavazattal 1 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözli a vámügyi kockázatkezeléssel foglalkozó stratégiáról és cselekvési tervről szóló európai bizottsági közleményt. A stratégia helyes végrehajtásához a vámhatóságoknak együtt kell működniük egymással, illetve más kormányzati hatóságokkal is, többek között az egészségügyi és fogyasztóvédelmi szolgálatokkal (a jogi együttműködés keretében pedig a biztonsági szolgálatokkal is).

Az EGSZB szerint fontos, hogy eredményesen alkalmazzák az uniós vámügyi előírásokat, és hogy megfelelő módon működjenek az uniós jogban előírt együttműködési mechanizmusok.

1.2. Az integrált vámügyi kockázatkezeléshez egyéb politikákat, illetve azok végrehajtását is össze kell egymással hangolni. A tagállamok már jelenleg is rendelkeznek hivatalos adatokkal ezekre a területekre vonatkozóan, ezért meg kell osztani az ilyen információkat, különösen a komoly kockázatokkal kapcsolatos hivatalos adatok kölcsönös felhasználhatóságára építve.

1.3. Saját jogszabályok elfogadásához és az uniós jogszabályi háttér bővítéséhez az EU-nak a vámügyi kockázatkezelési gyűjtemény és a Vámigazgatások Világszervezetének (WCO) egyéb előírásaiból kellene merítenie, hogy az uniós vámügyi jogszabályok összhangban legyenek a területet jelenleg szabályozó előírások többségével.

1.4. A cselekvési terv 3. célkitűzésével összhangban világosan meg kell határozni, hogy ki, mikor és hol hajt végre ellenőrzéseket. Ennek alapján kockázati térképet lehet kidolgozni és különböző fokozatokba lehet sorolni az egyes kockázatokot, ami olyan végrehajtási intézkedést jelent, melyet az Európai Bizottságnak el kellene fogadnia. Úgy ítéljük meg, hogy olyan fontos kérdéstről van szó, melyet prioritásként kell kezelni a végrehajtás során.

1.5. Mivel mindenképpen garantálni kell az uniós vámügyi jogszabályok egységes alkalmazását, nagy jelentőséggel bír a cselekvési terv 5. célkitűzése, hiszen az egész stratégia szorgalmazza az együttműködést a nemzeti hatóságok által alkalmazott valamennyi jogszabály-betartási és felderítési módszer között, illetve az információcserét az uniós és a nemzeti hatóságok között.

1.6. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a stratégia kidolgozásakor figyelembe kell venni a tagállamok eltérő vámügyi gyakorlatait – például a kereskedelmi forgalom méretét, volumenét és a kereskedelmi gyakorlatokat –, de azoknak összeegyeztethetőnek kell lenniük és meg kell felelniük az uniós elveknek és jogszabályoknak.

1.7. Az EGSZB egyetért a közleménnyel abban, hogy fontos az Európai Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés, de azt is hangsúlyozni kívánja, hogy a stratégiában érintett egyéb társadalmi szereplőknek is fontos szerepük lehet.

1.8. Jóllehet az Európai Bizottság közleménye utal rá, de nem foglalkozik vele kimondottan, ezért az EGSZB kéri, hogy kapjanak nagyobb publicitást a helyi szintű kísérleti projektek, hogy így nagyobb szerep jusson az érintett szereplőknek és ezáltal a további magánforrásoknak is, ami pedig az innováció ösztönzésével elősegíti majd a közleményben szereplő stratégia megvalósítását.

2. Bevezetés

2.1. A kockázatkezelés a modern vámellenőrzési módszerek egyik alapelve. A vámhatóságok a teljes vámterületen folytatott ellenőrzési eljárások hatékonyságának biztosítása érdekében elemzési és vizsgálati mechanizmusokat vezetnek be. Az eljárásokat folyamatosan felül kell vizsgálni és szükség esetén módosítani kell, hogy kielégítsék az újonnan felmerülő igényeket.

2.2. A kockázatkezelés segítségével a vámhatóságok ésszerű és igazságos egyensúlyt kívánnak elérni egyrészt a csalás elleni küzdelem, másrészt aközött, hogy minél kevésbé akadályozzák az áruk és a személyek jogszerű mozgását, és a lehető legalacsonyabb szinten tartásuk a költségeket.

2.3. Mivel néha az áruk jelentős részét ellenőrizni kellene, ami fizikai képtelenség, a SAFE program lefekteti az ún. „engedélyezett gazdálkodók” (AEO) rendszerének alapjait, melynek lényege, hogy a vállalatokat előzetes audit révén megbízható vámügyi partnerekként akkreditálják. Ehhez a hatóságoknak teljes körűen tisztában kell lenniük a vállalatok tevékenységével, világos képet kell alkotniuk azok üzleti folyamatairól és környezetéről, és állandó hozzáféréssel kell rendelkezniük azok könyveléséhez. Uniós szinten a 648/2005/EK rendelet⁽¹⁾ 5a. cikke szabályozza az „engedélyezett gazdálkodó” státust és annak megadásának feltételeit. A gazdasági szereplők úgy vélik, hogy a megfelelő piaci működéshez elengedhetetlen ennek a feltételnek a teljesítése.

2.4. Az EUMSZ értelmében az export-import intézkedésekhez és jogokhoz hasonlóan a vámunió is kizárólagos uniós hatáskörbe tartozik. E politika az elsődleges jog szintjén nemzetek feletti jogként szerepel a 28. cikkel kezdődő és a 37. cikkig tartó „Az áruk szabad mozgása” címben. A vámhivataloknak azonban manapság egyre több egyéb feladattal is meg kell birkóznuk. Valójában három területről beszélhetünk: adóügy, biztonság, valamint a nem vámügyi jogszabályok felügyelete. Ezek egy részét szabályozza az EUMSZ rendőrségi együttműködésről szóló 87. cikke, bár maga a rendőrségi együttműködés nem tartozik kizárólagos uniós hatáskörbe.

2.5. Az Európai Bizottság 2013. januári közleménye⁽²⁾ közös megközelítést vezet be az integrált kockázatkezelésre, amely a vámunió be- és kilépési pontjain az alábbi célkitűzések teljesítését teszi lehetővé:

- az emberi és pénzügyi erőforrások jobb elosztása és a szükséges helyekre való koncentrációja,
- az uniós vámügyi jogszabályok teljes körű és egységes alkalmazása,
- a hatóságok, a kereskedők és a szállítók közötti integrált együttműködés rendszere,
- a vámkezelési gyakorlatok egyszerűsítése, valamint a tranzakciók idejének és költségeinek a csökkentése.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005. április 13-i 648/2005/EK rendelete (HL L 117., 2005.5.4.), valamint egyéb jogszabályok, pl. a 2454/1993/EK rendelet.

⁽²⁾ COM(2012) 793 final.

2.6. Az EGSZB kedvező véleményt⁽³⁾ nyilvánított erről a 2013-as közleményről, kijelentve, hogy közös megközelítést kell alkalmazni az ellátási lánc biztonságára és a vámügyi kockázatok kezelésére vonatkozóan, hogy az érintett hatóságok az egész vámunió területén egységesen és diszkriminációmentesen alkalmazhassák az uniós jogszabályokat.

2.7. 2013. június 18-i ülésén a Tanács következtetéseket fogadott el az ellátási lánc biztonságának növelésére és a vámügyi kockázatok kezelésére vonatkozóan, és felkérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy koherens stratégiát. Az EU egyetért az ellátási lánc biztonságának és integritásának, az állampolgárok biztonságának és az Unió és tagállamai pénzügyi érdekeinek védelmére vonatkozó közös stratégiai célkitűzésekkel, valamint a versenyképesség javításának érdekében a legális kereskedelem előmozdítására és felgyorsítására irányuló célkitűzésekkel.

2.8. A 952/2013/EU rendelettel elfogadott jelenlegi, átdolgozott vámkódex⁽⁴⁾ mellett, hogy a kockázatkezelést a vámügyi speciális funkciójának tekinti, a „felügyelet” funkcióját is az egész rendszer, azaz a közös vámtarifa-szabályozás alapjává teszi. A kockázatkezelés beépítése a vámkódexbe megerősíti az együttműködést és az információcserét a vámügyi és nem vámügyi tagállami hatóságok és az Európai Bizottság között, amely bizonyos esetekben végrehajtási hatásköröket is kap ezen a téren.

3. Az Európai Bizottság közleménye

3.1. Az Európai Bizottság egy, a vámügyi kockázatkezelés uniós javítását célzó új stratégiát, valamint egy részletes cselekvési tervet tett közzé, amellyel hatékonyabban lehet majd kezelni az egyre szövevényesebb nemzetközi ellátási láncokkal működő, egyre bővülő kereskedelmet.

3.1.1. A cselekvési terv minden egyes célkitűzéshez kapcsolódóan egy sor intézkedést irányoz elő. Az intézkedések célja a feltárt hiányosságok orvosolása és ezáltal az uniós vámhatóságok kapacitásának fokozatos megerősítése, továbbá a többi ügynökséggel, a gazdasági szereplőkkel és a nemzetközi kereskedelmi partnerekkel folytatott rendszeresebb együttműködés megszilárdítása, ideértve adott esetben nemzetközi normák és előírások támogatását, illetve kidolgozását.

3.1.2. Az Európai Bizottság arra törekszik, hogy a közlemény kiegészítse a vámügyi és más szakpolitikai területekhez – például biztonság, közlekedés vagy a szellemi tulajdonjogok védelme – köthető uniós kezdeményezéseket, illetve hogy összeegyeztethető legyen azokkal.

3.2. A kockázatkezelést, amely az erőforrások megfelelő szervezésével és a nagyobb, súlyosabb kockázatot jelentő területek előtérbe helyezésével történik, a vámhatóságok a hatékony és eredményes vámvizsgálatok elvégzése, a jogszerű kereskedelem indokolatlan megzavarásának elkerülése és az erőforrások hatékony felhasználása érdekében végzik.

3.3. A stratégia a kockázatkezelésre, valamint az Unióba belépő, az Unióból kilépő, illetve az Unión áthaladó áruk ellenőrzésére vonatkozik, figyelembe véve azok sajátosságait, kockázati szintjét és a költségeket. Ez megköveteli, hogy kellő kapacitás legyen az árukkal és azok mozgásával kapcsolatos veszélyek és kockázatok összességének feltárására, értékelésére és elemzésére.

3.3.1. Az Unió által az ellátási láncokkal kapcsolatos vámügyi kockázatok kezelése során követendő leglényegesebb alapelvek a közlemény szerint a következők:

- előzetes értékelés, szükség esetén ellenőrzéssel,
- több különféle szervezet közötti együttműködés,
- többretegű és összehangolt megközelítés, valamint
- az erőforrások hatékony felhasználása.

3.3.2. Az uniós szintű kockázatkezelési keret eredményességének és hatékonyságának javítása érdekében az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak együtt kell működniük, hogy ösztönözzék az EU-n belül több szinten folyó vámügyi kockázatkezelést, az alábbi szükséges intézkedések elfogadását szem előtt tartva:

- az adatok és a rögzítési rendszerek minőségének javítása,

⁽³⁾ HL C 327., 2013.11.12., 15. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. október 9-i 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról (HL L 269., 2013.10.10.).

- az ellátási láncra vonatkozó adatok hozzáférhetőségének garantálása és a kockázatokkal kapcsolatos információk megosztása a vámhatóságok között,
- szükség esetén megfelelő kockázatenyhítési és -ellenőrzési intézkedések alkalmazása,
- kapacitásbővítés,
- a szervezetek közti együttműködés előmozdítása, valamint az információk megosztása a tagállami és uniós szintű vám- és egyéb hatóságok között,
- jobb együttműködés a kereskedelmi szektorral, valamint
- a nemzetközi vámügyi együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása.

3.3.3. A közlemény felsorolja azokat az eszközöket, amelyekkel a stratégia egy-egy konkrét célja elérhető annak érdekében, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok közti együttműködés gyümölcsékként el lehessen fogadni a szükséges intézkedéseket.

4. Általános megjegyzések

4.1. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság közleményét, mivel az ellátási lánc biztonságára és a vámügyi kockázatok kezelésére vonatkozó összehangoltabb megközelítést nélkülözhetetlennek tartja ahhoz, hogy garantálják a jobbiztonságot, illetve az uniós vámügyi jogszabályok egységes alkalmazását, ami elősegíti az áruk szabad mozgását.

4.1.1. A közlemény azt javasolja, hogy erősítsenek meg és alkalmazzanak egyes, a tagállami hatóságok és az Európai Bizottság, valamint a gazdasági szereplők közötti, kiválóan működő vámügyi eszközöket, a kockázatkezelés funkcióját bevezetve, amely kiegészíti a már meglévő vámügyi, kereskedelmi és statisztikai célú eszközöket.

4.2. Az Európai Bizottság cselekvési terve olyan célkitűzéseket és azok elérési módját tartalmazza, amelyek megerősítik az Unió vámügyi kapacitásait, és szisztematikusabb együttműködést tesznek lehetővé más szervezetekkel, például gazdasági szereplőkkel vagy akár nemzetközi kereskedelmi partnerekkel.

4.2.1. Egyértelműbben ki kellene mondani azt, hogy olyan stratégiára töreksszenek, melynek keretében a vámügyi hatóságok és más, az ellátási láncsal kapcsolatos mozgásokkal foglalkozó illetékes hatóságok kiegészítik egymást. A stratégia megfelelő kidolgozásához szorosabb és hatékonyabb együttműködésre van szükség egyrészt nemzetközi szinten a vámhatóságok között, másrészt pedig a vámhatóságok és más hatóságok, például az egészségügyi vagy a fogyasztóvédelmi hatóságok között.

4.2.2. Az úgynevezett „hivatalos adatok” tagállami szinten már léteznek a különféle határellenőrzések területén, kezelésük informatikai rendszerekben történik (külső egészségügyi ellenőrzés: humán-, állat- növény-egészségügy, gyógyszerek, kozmetikumok stb.). Ugyanakkor nem központosították és nem osztották meg őket, aminek révén pedig javulna a rendszer működése, és könnyebb lenne a vámósok munkája, mivel ez az az eszköz, amelyben utána lehet nézni, hogy egy konkrét áru esetében az egész ellátási láncra vonatkozóan milyen kockázatok merülhetnek fel.

4.2.3. A veszélyek és így a megoldások határokon átnyúló jellege miatt még fontosabb, hogy összegyűjtsék a tagállami szinten képződő „hivatalos adatokat”. Ezért azt javasoljuk, hogy az uniós szinten meghatározott kritériumok a közös nemzetközi szabványokon alapuljanak, és egészítsék ki ezeket uniós elemekkel. Az EGSZB ezért hangsúlyozza, hogy kölcsönösen felhasználhatóvá kell tenni az adatokat, hogy hatékonyan végre lehessen hajtani a stratégiában megfogalmazott intézkedéseket. Különösen a kérdéskör határokon átnyúló jellege indokolja a nemzeti szinten összegyűjtött „hivatalos adatok” megosztását.

4.2.4. Az EGSZB szerint ahhoz, hogy egy kockázatfeltérési rendszer használatához kapcsolódóan el lehessen mélyíteni a közigazgatási együttműködést, az alkalmazott rendszernek többek között az alábbi elvekre kellene épülnie:

- a 952/2013. sz. rendelet keretében létrehozott Közös Vámügyi Kockázatkezelési Rendszernek (CRMS) ki kell térnie az olyan kockázati intézkedésekre, kritériumokra és szabványokra, illetve ezek módosításaira, amelyek célja a kockázatokkal járó termékek megbízható kiszűrése, és mindehhez figyelembe kell venni korai előrejelző rendszereket és adatvédelmi jogszabályokat;

- kívánatos, hogy legyenek kapcsolódási pontok más ilyen rendszerekkel, például az 515/1997. sz. rendelet⁽⁵⁾ keretében kidolgozottakkal;
- a belső piaci információs rendszer (IMI) alapelveinek alkalmazása – abból kiindulva, hogy a rendszernek vannak már értékelésen átesett eszközei –, és ezek megfelelő vámügyi kiigazítása;
- a termékekkel, anyagokkal, útvonalakkal kapcsolatos kockázatok osztályozására, illetve e kockázatok eredetére és egyéb tényezőire vonatkozó intézkedések, kritériumok és jogszabályok elfogadása, a TARIC-ot (az Európai Unió integrált vámtarifáját) használva arra, hogy amikor csak lehet és minél jobban felismerhetőek legyenek a legnagyobb kockázatok;

Az EGSZB ismételten felhívja a figyelmet arra is, hogy a közigazgatási szerveknek információkat kell cserélniük egymással.

4.2.5. A stratégiában tervezett együttműködés kiegészítő jellegét illetően figyelembe kell majd venni mind az idevonatkozó termék-, állat-, élelmiszer- és takarmánybiztonsági és környezetvédelmi politikai intézkedéseket, mind pedig a szellemi tulajdonjog területével kapcsolatos kezdeményezéseket. Az EGSZB úgy véli, hogy az információcsere nagyon fontos a közegészséggel és a környezetvédelemmel, valamint az állampolgárok védelmével és biztonságával kapcsolatos súlyos problémák kapcsán.

4.3. Hasznos volna, ha az uniós szinten meghatározott kritériumok a vámügyi kockázatkezelési gyűjteményt és a Vámigazgatások Világszervezetének (WCO) egyéb szabályait vennék alapul, kiegészítve az Uniót érintő elemekkel.

4.4. Üdvözlendő, hogy az engedélyezett gazdálkodói programok ezt összekapcsolják a kockázatkezeléssel, figyelembe véve, hogy a gazdálkodónak és környezetének milyen alapos értékelési eljáráson kell keresztülmennie a tanúsítási eljárás során. Ez összhangban van a tanúsítvánnyal járó egyszerűsített vámeljárásokkal.

4.5. A szükség esetén alkalmazandó megfelelő kockázatenyhítési és -ellenőrzési intézkedések kapcsán mérlegelni kellene a Vámigazgatások Világszervezete által összeállított gyűjteményben javasolt módszert.

4.6. A kockázatok osztályozására szolgáló, az Európai Bizottság által elfogadandó térkép keretében (mellyel kapcsolatban megfelelő és átlátható módon még előzetesen konzultálni kell a tagállami szakértőkkel, illetve meg kell hallgatni a gazdasági szereplőket is), a kódex 50. cikkének (1) bekezdése és 284. cikke alapján tisztázni kellene a cselekvési terv 3. célkitűzését, hogy pontosan lehessen tudni, ki és mikor végzi az „előzetes értékelést szükség esetén”, és mi ennek a tárgya. Ezt kellene első lépésként elvégezni, hiszen így nagyobb átláthatóságra nyílik mód a többi cselekvési terv végrehajtása és a kockázatelemzés során, illetve nagyobb lesz a jogbiztonság is.

4.7. A cselekvési terv 5. célkitűzése is létfontosságú, mivel a stratégia alapvető célja a tagállami hatóságok és az Unió közti együttműködés és információmegosztás előmozdítása, amit az EGSZB mindig is nagyon fontosnak tartott. A rövidség kedvéért az EGSZB emlékeztet azokra az ajánlásaira, amelyeket ebben a kérdésben már megfogalmazott 2013-as véleményének 1.9. és 1.10., illetve „Az ellátási lánc kockázatkezelése” című 4. pontjában. Ezekben strukturáltabb és rendszeresebb együttműködést szorgalmaz a vámhatóságok és a belső piacon működő egyéb hatóságok között, valamint a cselekvési tervben szereplő intézkedések koherens és összehangolt végrehajtását kéri.

4.8. Az EGSZB megismétli, hogy ez a kockázatkezelési stratégia nem akadályozhatja a tagállamokat a vámügyi előírások alkalmazásában, és továbbra is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tagállamok figyelembe vehessék a kereskedelmi forgalom mértékét, de úgy, hogy közben tiszteletben tartják az uniós jogszabályokat is.

4.9. Ezzel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy a magas szintű védelem fenntartható úgy, hogy közben a tagállamok fokozzák a kereskedelmet könnyítő intézkedéseket azzal, hogy a nem papíralapú eljárások elterjesztésével csökkentik az adminisztratív terheket, valamint egyszerűsítik az „engedélyezett gazdálkodó” státusz alkalmazását és a vele kapcsolatos eljárásokat.

4.10. Elő kellene segíteni a szoros együttműködést a területért felelős más minisztériumokkal és illetékes nemzeti végrehajtó szervekkel is többek között azért, hogy minimálisra csökkentsék a kereskedelmi szereplők terheit – köztük az adminisztratív terheket is. E tekintetben az EGSZB javasolja, hogy vegyék számításba az IMI alapelveit. Amennyiben a harmonizáció, a vámügyi együttműködés vagy a kettő kombinációja mellett döntenek, akkor a javaslatoknak a „legjobb gyakorlatokból” kell kiindulniuk, nem pedig egy átlagos európai szintből.

⁽⁵⁾ HL L 82., 1997.3.22., 1. o.

4.11. Az EGSZB azt kéri, hogy a stratégia kialakításánál és végrehajtásánál vegyék figyelembe a vámügyekre vonatkozó kölcsönös segítségnyújtásról szóló 515/97/EK rendelet küszöbönálló módosításait (COM(2013) 796. sz. javaslat), figyelembe véve, hogy a stratégia és ez a rendelet egymáshoz nagyon hasonló kérdésekkel foglalkozik.

4.12. Az EGSZB szerint nagyobb nyilvánosságot kell adni a kísérleti projekteknek, ösztönözve az ilyenek használatát, hogy ezzel is nagyobb szerepvállalásra serkentsük az érdeklődőket. Ez elősegítheti a magánberuházásokat, ami pedig előreviheti a közleményben tárgyalt stratégia végrehajtását, serkentve az innovációt is.

5. Részletes megjegyzések

5.1. Azoknak az intézkedéseknek a keretében, melyeket az Európai Bizottság nemzetközi normák és előírások támogatásának, illetve kidolgozásának nevez, és amelyekre a 3.1.1. pontban is utaltunk, ösztönözni kellene jogszabályok kidolgozását egy olyan vámszárra, amellyel automatikus rendszerek segítségével ellenőrzéseket lehet végrehajtani, hogy a Vámigazgatások Világszervezete által létrehozott, a globális kereskedelem biztonságát és könnyítését szolgáló szabványkeretbe (SAFE) beépítsék ezeket a jogszabályokat.

5.2. A stratégia nem tesz említést a félvezető tájékoztatás kockázatáról, illetve arról a lehetőségről sem, amikor előnyt szereznek a jó hírnévből (ún. *identity tag*). A kockázatkezelést úgy kell kialakítani, hogy a vámhatóságok feltárhassák a félvezető tájékoztatással és a jó hírnévből történő illetéktelen előnyszerzéssel kapcsolatos eseteket, megakadályozva ezzel hamisított és veszélyes termékek behozatalát az EU-ba.

5.2.1. Bár az Európai Bizottság már említette ezt a 6. célkitűzésben, az EGSZB arra szólít fel, hogy engedélyezzenek egyértelműbben olyan kísérleti projekteket, melyek célja az, hogy – nyilvánvalóan bizonyos feltételek mellett – innovációkat honosítsanak meg az ellenőrzési rendszerek terén. Az EGSZB azt is kéri, hogy amennyiben ezek a projektek kedvező eredményeket hoznak, engedélyezzék az ilyen innovációk későbbi alkalmazását is.

5.3. Az Európai Bizottság szerint az új stratégia hozzá fog járulni ahhoz, hogy hatékonyabban lehessen kezelni az egyre összetettebb nemzetközi ellátási láncsal működő és folyamatosan bővülő kereskedelmet (3.1. pont); ehhez hatékonyabb irányításra van szükség, ami pedig hatással lesz az ellátási lánc működésének javulására is.

5.4. Az EGSZB sajnálja, hogy a bemutatott stratégiában az Európai Bizottság csak a tagállamok és az Európai Bizottság közötti együttműködéssel foglalkozik, és ezzel figyelmen kívül hagyja a korábbi véleményekben megfogalmazott ajánlásokat, amelyek hangsúlyozták, hogy gondolni kellene a gazdasági szereplőkkel való együttműködésre is.

Brüsszel, 2015. február 18.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a nem közúti mozgó gépek és berendezések belső égésű motorjainak kibocsátási határértékeire és típusjövahagyására vonatkozó követelményekről

(COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD))

(2015/C 251/06)

Önálló előadó: Brendan BURNS

2014. november 12-én az Európai Parlament és 2015. február 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a nem közúti mozgó gépek és berendezések belső égésű motorjainak kibocsátási határértékeire és típusjövahagyására vonatkozó követelményekről

COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2015. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2015. február 18-án és 19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 18-i ülésnapon) 164 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások

1.1. Mivel a „használatban lévő motorok kibocsátásának” vizsgálatára szolgáló berendezések bevezetése és a vizsgálati eljárások kialakítása új koncepciót jelent a nem közúti mozgó gépek és berendezések esetében, az EGSZB azt ajánlja, hogy mindenfajta motor és gép esetében hajtsanak végre részletes kísérleti programokat, hogy megvizsgálják, be lehet-e építeni a szükséges műszereket. A vizsgálatok során azt is meg kell fontolni, hogy a gépben használt motort vizsgálópadon teszteljék-e olyankor, ha túlságosan körülményesnek bizonyul a méréseket közvetlenül a gépen elvégezni.

1.2. Mivel az égési folyamatok során keletkező nanorészecskékkel kapcsolatban komoly közegészségügyi aggályok merültek fel, továbbá a nem közúti mozgó gépekre és berendezésekre vonatkozó V. szakasz bevezetésével a védelem magas szintjét lehetne elérni, ezenkívül az európai bizottsági javaslattal egyöntetűen számos érdekelt fél – köztük a motor- és gépgyártó iparág is – egyetért, az EGSZB azt ajánlja, hogy minél előbb hagyják jóvá az új rendeletet. Annak köszönhetően, hogy a rendelet kidolgozási szakaszában minden érdekelt fél tevékenyen közreműködött (ágazati szereplők és civil szervezetek egyaránt), az európai bizottsági javaslat figyelembe veszi a motormérettől és égési ciklustól függően jelenleg elérhető különböző kibocsátásszabályozási technológiákat.

2. A koncepció alapelve

2.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) meggyőződése, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok hajtására szánt motorok káros szén-monoxid-, nitrogén-oxid-, szénhidrogén- és részecskekibocsátásának csökkentése elengedhetetlenül fontos az EU által célként kitűzött levegőtisztasági szint eléréséhez.

2.2. Az EGSZB ezenkívül úgy véli, hogy az emberi egészség és a környezet javát szolgáló jogszabályjavaslatokat megbízható műszaki, gazdasági és gyakorlati javaslatokra kell alapozni.

3. Háttér

3.1. A nem közúti mozgó gépek és berendezések definíciója számos különböző típusú berendezést és belső égésű motort foglal magában. Ilyen motorokat építenek be kézi berendezésekbe, valamint kerekes és vasúti síneken működő gépekbe is. Az építőiparban, a mezőgazdaságban, a bányászatban, a vasúti és a belvízi közlekedésben és számos más iparágban használják őket. Az e motorokra vonatkozó kibocsátási határértékeket jelenleg a 97/68/EK irányelv állapítja meg. Új kibocsátási szakaszok bevezetésére utójára akkor került sor, amikor 2004-ben módosították az irányelvet. Az Európai Bizottság arra a következtetésre jut, hogy ezek már nem tükrözik a technológia jelenlegi állását, és ezért a nem közúti mozgó gépekre és berendezésekre vonatkozó értékeket összhangba lehet hozni a közúti járművek (pl. buszok és tehergépjárművek) esetében alkalmazott kibocsátási határértékekkel.

3.2. Jelentős fejlesztési munkára és forrásokra lesz azonban szükség ahhoz, hogy a közúti technológiát a nem közúti mozgó gépek és berendezések motorjaira adaptálják. Emiatt az Európai Bizottság javaslata Euro VI határértékeket határoz meg az olyan esetekre, ahol a technológia elég érett, máskülönben pedig az Egyesült Államok jogszabályaiban már használt EPA-határértékek alkalmazását javasolja, mivel ott az ágazat már jelentős haladást ért el.

3.3. A közúti járművek kibocsátásának szabályozásától eltérően – ahol különbséget tesznek a legkisebb és a legnagyobb járművekre vonatkozó szabályok közt, és külön jogszabályokat alkalmaznak a motorkerékpárok, a könnyű és a nehéz tehergépjárművek esetében – a nem közúti gépek szabályozására tett javaslatok átfogó jellegűek, és gépek és berendezések széles körét ölelik fel a 8 kW-nál kisebbtől a mintegy 3 500 kW motorteljesítményig. Ez valamennyi motortérfogatot magába foglalja, a liter töredékét kitevőtől egészen a több mint 100 literes hengerűrtartalomig.

3.4. A nem közúti mozgó gépek és berendezések motorjai a közúti járművekben található motorokétól eltérő körülmények közt működnek. A nem közúti mozgó gépek és berendezések legtöbbje nem úgy működik, mint a tehergépjárművek, amelyek esetében az álló helyzet és a maximális teljesítmény elérése között idő telik el. A nem közúti mozgó gépek és berendezések többnyire indítás után azonnal maximális teljesítménnyel üzemelnek, ezután egy rövid álló helyzet következik, majd maximális teljesítmény, majd megállás. Ez a ciklus ismétlődik. A nem közúti mozgó gépek és berendezések legtöbbjének ezek a szokásos működési körülményei. Ez különbözik a közúti járművek motorfordulat-számának és motorteljesítményének majdnem állandó szintjétől.

3.5. A nem közúti mozgó gépek és berendezések motorjának bármely átalakítási folyamata során a következő szempontokra kell figyelmet fordítani:

- formatervezési módosítások annak érdekében, hogy a motor kibírja az adott nem közúti körülményeket, ideértve azt is, hogy az ilyen gépek hosszú ideig agresszívebb környezetnek, jelentős rázkódásnak és rezgésnek vannak kitéve, míg a közúti járműveket egyenes, sima utakon használják,
- megfelelő formai és méretbeli átalakítás, hogy a motorok beférjenek a különböző nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe, valamint a kipufogógáz-utókezelő rendszerek általános méretének minimalizálására irányuló követelmény szem előtt tartása,
- sokféle működési, illetve terhelési ciklus, amelyekben a kipufogógáz-utókezelő rendszereknek hatékonyan kell működniük, gyors transziens terhelés esetén is,
- megfelelő hőmérsékleti és kémiai egyensúly biztosítása a kipufogórendszerben a kipufogógáz-utókezelő rendszerek hatékony működése érdekében, ideértve a részecskeszűrő rendszerek regenerációját is a legkülönbözőbb körülmények között,
- a motor és a kipufogógáz-utókezelő rendszer újraoptimalizálása az elfogadható transziens válasz biztosítása, illetve és az üzemanyag és reagensfelhasználás minimalizálása érdekében.

4. Problémák

4.1. Az Európai Bizottság ajánlásaiban kijelenti, hogy „a használatban lévő motorok kibocsátását” nyomon követi, és „kísérleti projekteket javasol a megfelelő vizsgálati eljárások kialakítása céljából”. Utána kell járni, hogy kivitelezhető-e, hogy hordozható kibocsátásmérő rendszereket (PEMS) szereljenek fel több olyan géptípusra, amelyet a motorgyártók termékeik felhasználását reprezentáló mintaként kijelölnek majd. Ez a jogszabály nem rendelkezik arról, hogy az összes gépre tartósan fel kellene szerelni ilyen műszereket.

4.2. Az V. szakasz bevezetésére vonatkozóan az európai bizottsági javaslatban meghatározott menetrendet csak úgy lehet tartani, ha a jogszabályt idejében elfogadják. Ha a döntéshozatali folyamatban bárhol jelentős késedelem lép fel, akkor nem lesz elég idő a termékfejlesztés befejezésére és az összes típusjóváhagyás elvégzésére.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének (PFER) működéséről

(COM(2014) 509 final)

és

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) küldetéséről és szervezeti felépítéséről

(COM(2014) 508 final)

(2015/C 251/07)

Előadó: Carmelo CEDRONE

2014. augusztus 8-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének (PFER) működéséről

(COM(2014) 509 final)

és

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) küldetéséről és szervezeti felépítéséről

(COM(2014) 508 final).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2015. február 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 18-i ülésnapon) 166 szavazattal 5 ellenében, 11 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottságtól kapott információkat⁽¹⁾, és egyetért azzal, hogy megfelelő korrekciós intézkedésekkel javítani kell a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének (PFER) működését. Úgy véli továbbá, hogy helyénvaló egy közép- és hosszú távú rendszerszintű megközelítés előmozdítása, az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) működésének ésszerűsítését lehetővé tevő strukturális megoldások kidolgozásának felgyorsításával. Az EGSZB kiemelten fontosnak tartja, hogy az új felügyeleti és szabályozási keret biztosítsa a pénzügyi rendszer stabilitását és a – lényegét tekintve anticiklikus – növekedést, illetve megakadályozza az árnyékbanki tevékenység aszimmetrikus fejlődését.

1.2. Az EGSZB megítélése szerint növelni kell az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) és az európai felügyeleti hatóságok fellépésének hatékonyságát; ennek érdekében szükségesnek tartja az európai felügyeleti hatóságok normatív funkciójának felülvizsgálatát, valamint az Európai Rendszerkockázati Testület és az európai felügyeleti hatóságok **struktúráira, irányítására** és döntéshozatali **folyamataira** vonatkozó **költség-haszon** elemzések gyakorlati alkalmazását, a rendelkezésükre álló operatív eszközök pontosítását és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere teljes felépítésének racionalizálását.

1.3. Az EGSZB úgy véli, hogy ezeknek a korrekciós intézkedéseknek elsősorban a felügyeleti jogszabályok **prociklikus hatásának minimalizálására** és az uniós és a nemzeti **érdekek közötti összeférhetlenségre**, valamint a felügyeleti struktúra **költség-haszon arányának optimalizálására**, illetve a **fogyasztóknak** a közvetítők esetleges tisztességtelen gyakorlataival szembeni **védelmére** kellene irányulniuk. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi szakaszban két kérdés mégiscsak nyitva maradt:

- a) az új felügyeleti mechanizmus vezethet-e túlszabályozáshoz, mely kedvezőtlenül hatna a bankok rugalmas működésére és igazgatási költségeire;

⁽¹⁾ COM(2014) 508 final és COM(2014) 509 final, 2014. szeptember 8.

b) ezen túlmenően vajon sikerül-e elkerülni vagy legalábbis csökkenteni egy új válság kockázatát, valamint hatékonyabbá, biztonságosabbá és átláthatóbbá tenni a pénzügyi rendszert, az ügyfelek/fogyasztók védelme mellett.

1.4. **Az ERKT-ra és annak irányítására vonatkozóan** az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy **az EKB elnöke töltsen be az ERKT elnöki tisztét**, új, operatív feladatokat ellátó ügyvivő igazgatói funkció létrejöttével, mely összekötő kapocs lenne az elnök és az igazgatótanács között, figyelembe véve az esetleges összeférhetlenséget is. Az ERKT-szervek mennyiségi-minőségi összetételének módosítását illetően az EGSZB – bár helyénvalónak tartja – hasznosnak ítélné, ha megvizsgálnák, hogyan őrizhető meg a tagállamok reprezentativitása az igazgatótanácsban, illetve hogyan erősíthető meg a tudományos tanácsadó bizottság tagjainak függetlensége.

1.5. Az ERKT által elfogadott funkciókkal és folyamatokkal kapcsolatban az EGSZB elengedhetetlennek tartja **az ERKT, az EKB és az egységes felügyeleti mechanizmus közötti koordinációs** formák megvalósítását, különös figyelmet fordítva az Európai Rendszerkockázati Testület sajátosságaira akár azon országok képviselőit illetően, amelyek nem vezették be az eurót, akár a pénzügyi rendszer egészére kiterjedő hatásköreire vonatkozóan. Az EGSZB kiáll amellett, hogy szükség van az **ERKT** nagyobb mértékű **részvételére** a releváns területekre vonatkozó **jogalkotási folyamatban**, illetve az EFH-kkal való szorosabb koordinációra.

1.6. Az EFH-kat illetően az EGSZB hasznosnak tartaná, ha korrekciós intézkedéseket hoznának annak biztosítása érdekében, hogy az elfogadott rendelkezések az uniós érdekeket tükrözzék; ebben az összefüggésben az EGSZB szükségesnek tartja **az EFH-k olyan irányításának kidolgozását, amely lehetővé teszi a szakmai konzultáció és a kötelező erejű közvetítés hatékony alkalmazását a rendszerek közötti konvergencia biztosítása és egy közös felügyeleti kultúra kialakítása érdekében.**

1.7. Az EGSZB megítélése szerint az EFH-k szabályozási funkcióját kísérő eljárásoknak átláthatóbbaknak kell lenniük – a hatóságok által kezdeményezett nyilvános konzultációk tekintetében is –, **az ágazat fogyasztói és munkavállalói képviselőinek nagyobb mértékű bevonása érdekében**; úgy véli továbbá, hogy elengedhetetlen **az EFH-k nagyobb mértékű bevonása az elsődleges jogszabályok meghatározásába**. Hatékonyabb koordinációra van szükség az EFH-k, valamint köztük és az ERKT között, tovább erősítve ezáltal **a egyes bizottság szerepét**.

1.8. Az EGSZB szükségesnek tartja **az EFH-k strukturális és szervezeti költségeinek racionalizálását**; ezt a logisztikai és funkcionális szempontú racionalizálást átlátható elszámoltathatósági folyamatnak kell kísérnie.

1.9. Az EGSZB a gazdasági és pénzügyi kockázatok előrejelzési teljesítményének javítása érdekében hasznosnak tartaná, ha a PFER hatékony együttműködést építené ki a többi nemzeti és nemzetközi intézménnyel a rendszerszintű kockázatok közös kezelése céljából.

1.10. *Az EGSZB javaslatainak lényegi tartalma*

1.10.1. *Egységes piac:* a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere, illetve az egységes felügyeleti mechanizmus és az egységes szanálási mechanizmus új szervezete közötti koordináció elősegítésére szolgáló intézkedések előmozdítása, egy hatékony és eredményes európai felügyeleti rendszer kialakítása érdekében.

1.10.2. *Egyszerűsítés, átláthatóság és hatékonyság:* a PFER-hez tartozó intézmények szabályozási funkcióinak ésszerűsítése, a szabályozási keret egyszerűsítésének előmozdítása, illetve a folyamatok átláthatóságának és hatékonyságának növelése érdekében.

1.10.3. *Irányítás:* középtávú stratégia támogatása a felügyeleti hatóságok működési és szervezeti konszolidációs folyamatának előmozdítása érdekében, mely méret- és választékgazdaságosság elérésére képes, megfontolva az egyetlen székhely elképzelését és az ikertoronny (*twin peaks*) megközelítés bevezetését.

1.10.4. *GMU:* mechanizmusok támogatása az euróövezetbe tartozó országok prioritásainak előmozdítására, különös tekintettel a bankpiacra és az egységes felügyeleti mechanizmusra, mely konkrét csatlakozási módozatokat ír elő az euróövezeten kívüli országok számára.

1.10.5. Az EGSZB úgy véli, hogy az ebben a véleményben szereplő útmutatások alapján:

- a) az ERKT tudományos tanácsadó bizottsága és az EFH-k érintett bizottságai vagy szakértői csoportjai – az érdekképviseleti csoportok véleményének kikérését követően – mielőbb tegyenek konkrét javaslatokat a javításra;
- b) ezzel párhuzamosan az Európai Bizottság értékeli a strukturálisabb jellegű megoldások megvalósíthatóságát a PFER felépítése és a hatósági finanszírozási mechanizmusok tekintetében.

2. Háttér

2.1. Európában a gazdasági és pénzügyi válság rávilágított arra, hogy újra kell gondolni a banki és pénzügyi közvetítőkre vonatkozó felügyeleti és szabályozási keretet; erőteljes hangsúlyt kapott a PFER funkcionalitása és az azt alkotó intézmények fellépéseinek hatékonysága is.

2.2. A 2009-es De Larosière-jelentés⁽²⁾ ajánlásai alapján az Európai Bizottság átfogó intézkedési csomagot dolgozott ki annak érdekében, hogy megerősítse a nemzeti felügyeleti hatóságok közötti kölcsönös függést és koordinációt, illetve növelje a makroprudenciális felügyelet jelentőségét.

2.3. 2010 januárjában az EGSZB véleményt dolgozott ki az ERKT és az EFH-k alapító rendeleteiről⁽³⁾. Ebben a véleményben az EGSZB hangsúlyozta, milyen fontos egy az Európai Unió pénzügyi rendszerére vonatkozó egységes felügyeleti rendszer, és konkrét módosításokat javasolt az ERKT-t és az EFH-kat létrehozó rendeletekre vonatkozóan.

2.4. 2010-ben az Európai Parlament és a Tanács külön rendeletek útján létrehozta az Európai Rendszerkockázati Testületet (ERKT) és három európai felügyeleti hatóságot (EFH) – az Európai Bankhatóságot (EBH), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatáinyugdíj-felügyeleti Hatóságot (EIOPA) és az Európai Értékpapír-piaci Hatóságot (ESMA) –, melyek az EFH-k vegyes bizottságával és az ERKT-val együtt a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerét (PFER) alkotják.

2.5. A PFER 2011 januárjában kezdte meg tevékenységét; a PFER alapító rendeletei⁽⁴⁾ előírták, hogy az Európai Bizottság tegyen közzé jelentést az ERKT és az EFH-k működéséről a 2011. januártól kezdődő tevékenységük első három évében.

2.6. Rábízott feladatának teljesítése érdekében az Európai Bizottság egy nyilvános meghallgatást (2013. május) és egy nyilvános konzultációt (2013. április–július) tartott a PFER felülvizsgálatáról.

2.7. Az érdekelt felek közreműködése, az EFH-k által végzett önértékelések⁽⁵⁾, az Európai Parlamentnek a PFER felülvizsgálatáról szóló 2014. márciusi állásfoglalása⁽⁶⁾, valamint az IMF⁽⁷⁾ és az Európai Parlament⁽⁸⁾ tanulmányai alapján az Európai Bizottság két külön jelentést tett közzé, egyet az ERKT-ról, egyet pedig az EFH-król és a PFER-ről.

3. Általános megjegyzések

3.1. Ez az ERKT és az EFH-k munkájáról szóló európai bizottsági jelentéseket vizsgáló vélemény az ERKT és az EFH-k tevékenységének értékelésén alapul, és figyelembe veszi a közös felügyeleti folyamatnak a tavalyi év során végbement felgyorsulását.

3.2. Az EGSZB már több ízben állást foglalt a PFER mellett, és ismételten elismerését fejezi ki az ERKT és az EFH-k fennállásuk első három évében megtett lépései iránt.

3.3. Mind szervezeti és irányítási szinten, mind pedig a működési folyamatokkal és eszközökkel kapcsolatban megvizsgálták az Európai Pénzügyi Felügyeleti Rendszer működését javító lehetőségeket. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság jelentéseiben azonosított lehetséges beavatkozási területekkel; hangsúlyozza emellett, hogy közép- és hosszú távú rendszerszintű látásmódot kell elfogadni, továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy erősíteni kell a fogyasztók és a munkavállalók védelmére vonatkozó javaslatokat.

⁽²⁾ A pénzügyi felügyelettel foglalkozó magas szintű csoport 2009. február 25-i jelentése; http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

⁽³⁾ HL C 339., 2010.12.14., 34–40. o.

⁽⁴⁾ Lásd a 2010. novemberi 24-i 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010 és 1095/2010 EU rendeleteket (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

⁽⁵⁾ Vegyes bizottság (JC 2012 100): *Az európai felügyeleti hatóságok önértékelési jelentése*, 2012. december 21. (korlátozott terjesztésű dokumentum).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament 2014. március 11-i állásfoglalása az Európai Bizottságnak szóló ajánlásokról a PFER felülvizsgálata tárgyában.

⁽⁷⁾ IMF, *Financial Sector Assessment Program at EU Level*, 2013. március.

⁽⁸⁾ Lásd PE 507.490 (az ERKT-ról) és PE 507.446 (az EFH-król), 2013. október.

3.4. Az EGSZB úgy véli, hogy az ERKT működése rávilágított arra, hogy meg kell vizsgálni a szervei – az igazgatótanács, az irányítóbizottság, a szakmai tanácsadó bizottság és a tudományos tanácsadó bizottság – minőségi-mennyiségi összetétele módosításának a lehetőségét, és megoldást kell találni a testület második elnökének a kinevezésére, mivel az első megbízatása a tervek szerint 2015 decemberében lejár. Ami magát a folyamatot illeti, javításra szorulnak a testületnek a jogalkotási folyamatba történő bevonását szabályozó eljárások, csakúgy mint a belső döntéshozatalra biztosított időkeret.

3.5. Az EGSZB úgy véli, hogy az EFH-k működése felszínre hozta azt, hogy a szabályozási és a felügyeleti funkció felülvizsgálatra szorul, hogy erősíteni kell a fogyasztóvédelmet, továbbá felül kell vizsgálni a szervek összetételét annak érdekében, hogy jobban egyensúlyba lehessen állítani az Unió és az egyes országok érdekeit. Az általános felügyeleti struktúra szintén felülvizsgálatra szorulhat mind az egyes hatóságok finanszírozási mechanizmusai szempontjából, mind a logisztikai struktúrák és maga a felügyeleti modell tekintetében. Az ebből a szempontból felmerülő kérdések között szerepel a központok racionalizálása, valamint a feladatokat és hatásköröket figyelembe vevő szervezeti racionalizáció.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT)

4.1.1. Az EGSZB úgy véli, hogy az ERKT továbbra is fontos szerepet játszhat a rendszerkockázatok megelőzésében, az egységes felügyeleti mechanizmus (SSM) bevezetését követően is, legalább három okból: a) a közös felügyeleti rendszer elfogadása erősebb harmonizációt tesz szükségessé a bankszektoron kívüli különböző pénzügyi piacok között is; b) a rendszer szempontjából jelentős nagyobb bankcsoportok rendszeres felügyelete szintén növeli az ERKT szerepét, többek között az EKB-val való kapcsolat szempontjából; c) mivel mind az euróövezet országai, mind az azon kívüli országok képviseltetik magukat az ERKT-ben, a testület stabilizációs szerepet tölt be a monetáris unión kívüli változók tekintetében is. Ilyen körülmények között az irányítás és a belső eljárások módosítása javíthatja az ERKT működését, csakúgy mint az EFH-kkal és az EKB-val való kapcsolatát.

4.1.2. Az EGSZB támogatja az ERKT-szervek mennyiségi-minőségi összetételének a módosítását; ugyanakkor hasznosnak tartaná, ha megvizsgálnák, hogy az igazgatótanács tagjai számának a csökkentése milyen hatással lehet az egyes tagállamok képviseletére. Az igazgatótanács létszámának az esetleges csökkentése együtt kellene, hogy járjon tematikus bizottságok és munkacsoportok bevezetésével. Az EGSZB szükségesnek tartja továbbá a különböző érdekelt felek kiegyensúlyozott képviseletét, csakúgy mint a tudományos tanácsadó bizottság szerepének az erősítését; ebből a szempontból nem tűnik helyesnek a tudományos tanácsadó bizottság és a szakmai tanácsadó bizottság összevonása.

4.1.3. Az EGSZB úgy véli, hogy az ERKT tevékenységének hatékonyságát javítaná az Európai Bizottság azon javaslatának elfogadása, hogy az EKB elnöke töltsen be az ERKT elnöki tiszttét, egyúttal azonban létrehozva egy új, operatív feladatokat ellátó ügyvivő igazgatói funkciót is, mely összekötő kapcsolat lenne az elnök és az igazgatótanács között.

4.1.4. Az EGSZB úgy véli, hogy fokozni kell az ERKT jogalkotási folyamatba történő bevonását oly módon, hogy a releváns területeken az ERKT-val folytatott konzultációt szolgáló konkrét mechanizmusokat vezetnének be a jogalkotási javaslatok elfogadását megelőzően. E tekintetben az EGSZB támogatja azt a javaslatot, mely szerint az ERKT egy képviselője hivatalosan részt venne az ECOFIN Tanácsnak és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak (EFC) az ülésein – a későbbiekben meghatározandó szabályok és feltételek mellett.

4.1.5. Egy gyorsabb és egyszerűbb döntéshozatali folyamat javítaná az ERKT intézkedéseinek hatékonyságát: az EGSZB úgy véli, hogy hasznos lenne, ha az ERKT-t felkérnék, hogy bízta meg a tudományos tanácsadó bizottságot saját belső folyamatainak az értékelésére, hogy javaslatot lehessen tenni egy olyan alternatív modellre, amelynek működése közelebb állna a pénzügyi rendszerek dinamikájához. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy az ERKT-nek olyan eljárásokat is el kellene fogadnia, amelyekkel javítható lenne a figyelmeltetések és az ajánlások nyomon követése.

4.1.6. Az ERKT működését az egyéb európai szervekkel, különösen az EFH-kkal való szorosabb együttműködésre kell alapozni; az EGSZB úgy gondolja, hogy az ERKT-t fel kellene kérni, hogy a lehető leghamarabb tegyen javaslatot a különböző PFER-intézmények közötti kommunikáció és adatcsere módjára. Az EGSZB továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy ki kell alakítani az ERKT, valamint a létrehozandó nemzeti, makroprudenciális felügyeleti hatóságok közötti együttműködést, azért is, hogy ne legyenek átfedések az ERKT-n belüli képviseletben. Az EGSZB úgy véli, hogy meg kell teremteni az ERKT és az EKB közötti eredményes kapcsolat alapjait, miután a makroprudenciális felügyelet terén az Európai Központi Bank új hatásköröket kapott.

4.2. Az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere (PFER)

4.2.1. Az EGSZB úgy véli, hogy az EFH-k jobb működése érdekében több változtatást is végre kellene hajtani a jelenlegi intézményi és operatív szerkezetben. Intézkedésekre van szükség a szabályozó funkció, a fogyasztóvédelmi szerep, az irányítás és az eljárások hatékonyabbá tételére, továbbá korrekatív intézkedéseket kellene kidolgozni a hatóságok pénzügyi mechanizmusai és szervezeti felépítése terén.

4.2.2. A normatív funkcióhoz olyan átláthatóbb eljárásokat kell társítani, melyek révén az ütemezést pontosabban hozzá lehet majd igazítani a nyilvános konzultációk és a hatásvizsgálatok szakaszához, és ezáltal a statisztikai-számviteli megközelítés kiegészülhet a minőségi megközelítéssel; az EGSZB úgy véli, hogy az EFH-knak hatékony mechanizmusokat kell bevezetniük a fogyasztóknak és az ágazat munkavállalóinak a képviselőivel történő együttműködésre. Az EGSZB szerint az EFH-kat nagyobb mértékben be kellene vonni a jogszabályok első szintű előkészítésébe; elengedhetetlennek tartja egy átlátható mechanizmus kidolgozását az EFH-kkal történő konzultációra a releváns területekre vonatkozó jogszabályjavaslatok elfogadását megelőzően, mivel ez segítené a Parlamentet és az Európai Bizottságot a hozott intézkedések hatásának értékelésében, továbbá az ezek pontosabb és hatékonyabb végrehajtását szolgáló időkeretre vonatkozó iránymutatások megfogalmazásában. Az EGSZB ezenkívül támogatja azokat a törekvéseket, melyek az EFH-k elnökeinek az ECOFIN Tanácsban való hivatalos részvételére irányulnak.

4.2.3. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon kérésével, hogy az EFH-k – jelenlegi irányításuk részeként – erősítsék meg azokat a funkcióikat és mechanizmusait, amelyek elősegítik azt, hogy kellő időben meg hozzák az EU egészének érdekeit szolgáló intézkedéseket. Először is, erősíteni kell a nemzeti hatóságok közötti viták megoldására szolgáló mechanizmust, a jelenlegi működési mechanizmus egyértelművé tételével, valamint esetleges korrekatív intézkedések vizsgálatával.

4.2.4. Középtávon az EGSZB szerint hasznos lenne az EFH-k jelenlegi irányítórendszerére irányuló, lehetséges strukturális korrekatív intézkedéseknek a vizsgálata, a döntéshozatal különböző szintjein a független képviselőt erősítése érdekében.

4.2.5. Az egyes hatóságoknak szorosabban össze kellene tudni hangolni tevékenységeiket a többi EFH-val. Az EGSZB véleménye szerint hasznos lenne, ha az EFH-k létrehoznának egy bizottságot vagy szakértői csoportot, amely minél előbb elvégezné az önértékelést a szakmai vizsgálati (*peer review*) mechanizmusok javítása, a vegyes bizottság szerepének növelése, továbbá a koordinációt és az adatcserét szolgáló konkrét eljárások kidolgozása érdekében. Az EGSZB szerint az EFH-kat fel kellene szólítani arra, hogy a lehető leghamarabb racionalizálják saját tevékenységüket, és tegyenek ajánlásokat az egyes hatóságok és a vegyes bizottság hatásköreinek esetleges átszervezésére.

4.2.6. Az EFH-k közötti koordinációt a funkciók és a hatáskörök azonos rendszerére kellene alapozni; az EGSZB hasznosnak tartaná, ha az EFH-knak lehetőségük lenne stresszteszt elvégzésére az EBH modellje alapján. Az EFH-k közötti koordináció során megfelelően figyelembe kell venni a különböző felügyelt ágazatok uniós szintű integrációjának és harmonizációjának az eltérő fokát.

4.2.7. Az EGSZB kedvezően fogadja, hogy az Európai Bizottság nagyobb hangsúlyt fektet az EFH-kkal való szorosabb együttműködésre a fogyasztóvédelem terén, különös tekintettel a kínált termékek típusára, illetve a fogyasztói profilnak való megfelelésére; ezzel egy időben erősíteni kellene a pénzügyi képzésre irányuló intézkedéseket is. Ezenkívül úgy véli, hogy az EFH-k feladatait egyértelműen ki kell terjeszteni az ágazat munkavállalóinak védelmére is, különös tekintettel a pénzügyi közvetítők által alkalmazott értékesítési modellek és javadalmazási struktúrák hatására. Ezzel kapcsolatban azt javasolja, hogy a hatóságok a saját tevékenységükre vonatkozóan fogadjanak el egy magatartási kódexet, továbbá adjanak ki évenkénti közös jelentést a fogyasztók és a munkavállalók védelméről. Az EGSZB úgy véli, hogy ezeken a területeken a vegyes bizottságnak elsődleges szerepet kell játszania az ágazat fogyasztóinak és munkavállalóinak védelmére vonatkozó előírások egységesítése érdekében, a különböző hatóságok hatáskörébe tartozó területeken.

4.2.8. Az EFH-k számára megállapított feladatok, valamint a pénzügyi piacok újabb iránymutatásai miatt erősíteni kell a következőket:

- a) az EFH-k hatásköreit – és tevékenységük összehangolását – az inkluzív pénzügyi ágazatokban, különös tekintettel a mikrohitelre és a környezet- és társadalomtudatos befektetésekre (*impact investing*), többek között a szakértők és az ágazati képviselők nagyobb mértékű bevonásával az ERKT tudományos tanácsadó bizottságának és az EFH-k érdekképviseleti csoportjainak a tevékenységébe;

b) a vegyes bizottság szerepét, lehetővé téve számára, hogy gyors és hatékony eljárásokat fogadjon el, valamint az EFH-k munkatársainak az előkészítő szervezetekben betöltött szerepét.

4.2.9. Az EFH-k finanszírozási módját illetően az EGSZB úgy véli, hogy a magánfinanszírozáson alapuló modellre történő áttérést az ahhoz kapcsolódó előnyök és az esetlegesen felmerülő problémák alapos elemzése alapján ki kell értékelni. Az EGSZB azt javasolja, hogy azt a megoldást, amely szerint emelkedne az EFH-k költségvetésének az illetékekből és az adókból finanszírozott aránya, tekintsék egy öt évre szóló, átmeneti lehetőségnek, a többletköltségeket pedig kizárólag az EFH-k számára esetlegesen biztosított többlet erőforrásokból fedezzék; az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy az ötéves időtartam alatt végezzen hatásvizsgálatot olyan alternatív pénzügyi mechanizmusok elemzésére, melyekkel csökkenthetők lennének a felügyeleti költségek közötti átfedések és racionalizálhatók lennének a közfinanszírozások, továbbá elkerülhető lenne a költségek fogyasztókra történő háritása.

4.2.10. Az EFH-k fenntarthatóságát javítaná, ha logisztikai átszervezés révén racionalizálnák költségeiket. Az EGSZB üdvözli azt az Európai Bizottság által javasolt elképzelést, hogy az EFH-knak egyetlen központja legyen, ami egyben a hatóságok közötti hatékonyabb párbeszédet és koordinációt is elősegítené.

4.2.11. Az EGSZB úgy véli, hogy a logisztikai és az operatív racionalizálásnak szorosan kapcsolódnia kell az alapul szolgáló felügyeleti modellhez; ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg középtávon az európai felügyeleti szerkezet felülvizsgálatának lehetőségét, és optimalizálja azt a feladatok, a piacok és a közvetítők három változójának megfelelően, továbbá adott esetben fontolja meg az ikertorony megközelítés (*twin peaks*) bevezetését.

4.2.12. Végül az EGSZB úgy véli, hogy meg kell erősíteni az ERKT és az EFH-k tevékenységének demokratikus ellenőrzési rendszerét és felügyeletét.

Brüsszel, 2015. február 18.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Zöld könyv – Európa hagyományos szakértelmének kiaknázása: a földrajzi jelzések európai uniós oltalmának nem mezőgazdasági termékekre való esetleges kiterjesztése

COM(2014) 469 final

(2015/C 251/08)

Előadó: Kathleen WALKER SHAW

2014. október 1-jén az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Zöld könyv: Európa hagyományos szakértelmének kiaknázása: a földrajzi jelzések európai uniós oltalmának nem mezőgazdasági termékekre való esetleges kiterjesztése

COM(2014) 469 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2015. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 18-i ülésnapon) 155 szavazattal 3 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB támogatja, hogy egységes uniós szabályozás révén nem mezőgazdasági termékekre is kiterjesszék a földrajzi jelzés oltalmát, és úgy véli, hogy ez értékes és szükséges védelmet biztosít azon vállalatok számára, amelyek igazoltan serkentik a gazdasági növekedést és az innovációt, valamint magas képzettséget igénylő és jobban fizetett munkahelyeket biztosítanak.

1.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy a nyomon követhetőség és az átláthatóság, valamint a fogyasztói tájékoztatás fokozása érdekében, illetve hogy az egész EU-ban biztosítva legyen a termelők számára a termékek eredetének elismerése – a már elkészült tanulmányok eredményeinek figyelembevételével – támogassák mind az önkéntes földrajzi jelzések rendszerét, mind pedig a termékbiztonsági csomagból a fogyasztói termékek kötelező eredetmegjelölését.

1.3 Ennek a rendszernek minél inkább követnie kell a mezőgazdasági/élelmiszertermékekre vonatkozóan már létező keretet, hogy a lajstromozás, az oltalom és a jogérvényesítés rendszerei egységesek maradjanak, illetve hogy se az ügyintézők, se a fogyasztók ne zavarodjanak össze. A rendszernek ezenkívül a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásai (TRIPS) keretében a mezőgazdasági/élelmiszertermékekre vonatkozóval azonos szintű védelmet kellene garantálnia.

1.4 A földrajzi jelzésre és szellemi tulajdonra nagymértékben támaszkodó vállalatok általában jelentős beruházásokat hajtanak végre a magas szintű szakképzésbe. Ezeket támogatni kellene termékeik és szakismereteik (know-how) védelmében, hogy így – ahelyett, hogy defenzív jogi fellépésekre költenének – a pozitív készségfejlesztésbe irányíthassák beruházásaikat és fejleszthessék társadalmi tőkájüket.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy szükség van formális lajstromozási folyamatra. A lajstromba vételnél a bürokrácia és a költségek elkerülése érdekében korlátlan ideig érvényesnek kell maradnia, ám azt folyamatosan nyomon kell követni és ellenőrizni kell, biztosítandó, hogy a termékek továbbra is megfeleljenek az adott jelzés feltételeinek. Indokolt esetben a lajstromból való törlés lehetőségét is biztosítani kell.

1.6 A lajstromba vétel folyamatának átláthatónak és függetlennek kell lennie, és lehetőség szerint a közszférának kell azt finanszíroznia és lebonyolítania, ingyenesen. Amennyiben úgy határoznak, hogy díjat vezetnek be, akkor azt igen alacsonyan kell tartani, hogy ne térítsen el a lajstromba vételeztetéstől, illetve hogy ne merüljön fel a költségek fogyasztókra történő áthárításának veszélye. A lajstromba vételt meghatározott időn belül le kell bonyolítani, hogy ne nyúljon hosszúra a bürokrácia és a bizonytalanság a vállalatok és a fogyasztók számára – egy 18 hónapos határidő ésszerűnek tűnne. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a rendszer alkalmazásának kialakításakor használják fel a kkv-k által a többletköltségek elkerülésére tett javaslatokat.

1.7 Az eredetvédelem és az ehhez kapcsolódó, örökséggel, hagyománnyal, minőséggel, termékspecifikációval, kézművességgel és szakértelemmel való asszociáció nagy jelentőséggel bír. Erőteljes kapcsolatra van szükség a termék és a származási hely között. Az EGSZB szerint a mezőgazdasági termékekre alkalmazott kombinált megközelítés – oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM), illetve a rugalmasabb oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ) – biztosítaná, hogy minden védelmet igénylő termékre kiterjedjen az oltalom.

1.8 Az EGSZB úgy véli, hogy a nem mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi jelzés rendszere és a védjeggyel kapcsolatos törvény közötti kapcsolatot ahhoz hasonlóan kell meghatározni, ami jelenleg a mezőgazdasági termékek vonatkozásában érvényesül, folytonosságot biztosítva így az összes termék esetében, és elkerülve a zavart.

2. Háttér és bevezetés

2.1 Az „Európa hagyományos szakértelmének kiaknázása: a földrajzi jelzések európai uniós oltalmának nem mezőgazdasági termékekre való esetleges kiterjesztése” című zöld könyv egy, az Európai Bizottság által 2013 márciusában közzétett tanulmány⁽¹⁾ nyomán készült, amely szerint a nemzeti és európai szinten a termelők rendelkezésére álló jogi eszközök nem elegendőek. Az Európai Bizottság 2013. április 22-én nyilvános meghallgatást tartott a tanulmány eredményeinek megvitatására és azért, hogy széles körű vitát tegyen lehetővé a tekintetben, hogy szükség van-e a nem mezőgazdasági termékek földrajzi jelzéseinek hatékonyabb uniós szintű védelmére. Az Európai Bizottság a tanulmány megállapításai és a nyilvános meghallgatás alapján úgy döntött, hogy e konzultációs zöld könyv keretében folytatja elemzői munkáját.

2.2 2013 szeptemberében az Európai Szabadalmi Hivatal és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal az Európai Bizottsággal együttműködésben közös tanulmányt készített, amelynek címe: „Intellectual property rights (IPR) intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU” (A szellemi tulajdonjog-intenzív iparágak hozzájárulása a gazdasági teljesítményhez és a foglalkoztatáshoz az EU-ban)⁽²⁾.

A tanulmány kiemeli, hogy a termelés, a foglalkoztatás, a fizetések és a kereskedelem szempontjából a szellemi tulajdonra (és a földrajzi jelzésre) nagymértékben támaszkodó iparágak komoly gazdasági értéket képviselnek, valamint hozzájárulnak az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási és növekedési célkitűzéseéhez. A tanulmány kimutatja, hogy a szellemi tulajdonra nagymértékben támaszkodó iparágak az EU-ban a munkahelyek több mint 26 %-át és a gazdasági tevékenység 39 %-át adják. Ezenkívül általában magasabb fizetést is biztosítanak, 40 %-nál is magasabb többlettámogatással.

2.3 A 2014. márciusi EU-csúcson Barroso elnök ismertette „Az európai ipar reneszánszáért”⁽³⁾ című közleményt, amely megerősítette, hogy az EU fenntartható gazdasági növekedésének szempontjából fontos szerepet játszanak a szellemi tulajdonjogra és a földrajzi jelzésekre nagymértékben támaszkodó iparágak, valamint azt, hogy az EU-nak támogatnia kell ezeket az ágazatokat. Kiemelte, hogy több ilyen vállalat is másoknál jobb növekedési és teljesítményadatokat produkált a válság alatt.

2.4 Jelenleg mindössze mezőgazdasági termékek és élelmiszerek (borok, szeszes italok) részesülnek uniós szinten biztosított egységes oltalomban. A nem mezőgazdasági földrajzi jelzések a különböző nemzeti jogi keretekben csupán nemzeti/regionális szintű oltalmat élveznek. Ezeket a tagállamok nem hangolták össze, és jelentősek az eltérések a meghatározások, az eljárások, az oltalom és a jogérvényesítés szintje között, ami nem előnyös sem a vállalatok, sem pedig a fogyasztók számára. A nem mezőgazdasági termékekre mindazonáltal érvényesek a tisztességtelen verseny vagy a fogyasztók megtévesztése elleni törvények, viszont ezek hatóköre és megközelítése is eltér.

2.5 Számos, nem mezőgazdasági terméket termelő, ám magas szintű földrajzi alapú hagyományos kézműves szaktudással és szakértelemmel rendelkező vállalat nemzetközi környezetben működik, és egyre nehezebben képes megvédeni termékeinek minőségét, eredetiségét és integritását a rosszhiszemű címkézéssel, a csalással, a hamisítással és a védjeggyel való visszaéléssel szemben. Egységes védelem hiányában a vállalatoknak és a fogyasztóknak az EU-ban zavaróan sokféle megközelítésre és védelmi szintre kell hagyatkozniuk. Sok vállalat ezt költségesnek és eredménytelennek tartja, és jelentős összegeket szán arra, hogy eseti alapon védje meg magát. Ez mind a pénzügyi, mind pedig az emberi erőforrások tekintetében megterhelő. Számos vállalat kérte már az Európai Bizottságot, hogy terjessze ki a földrajzi jelzés oltalmát nem mezőgazdasági termékekre is.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf.

⁽³⁾ COM(2014) 14 final.

2.6 Bár a földrajzi jelzés oltalma kapcsán rendelkezésre álló nemzeti eszközök, valamint a tisztességtelen verseny és a fogyasztók megtévesztése elleni, minden uniós tagállamban meglévő törvények bizonyos szintű védelmet nyújtanak a nem mezőgazdasági termékek számára, a gyakorlatban ezeknek a törvényeknek korlátaik vannak, és számos vállalat panaszolja fel azt, hogy nem biztosítanak eredményes védelmet a nem mezőgazdasági földrajzi jelzések nevével való visszaélésekkel szemben.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az, ha a földrajzi jelzés oltalmát nem mezőgazdasági termékekre is kiterjesztenénk az EU-ban, mind a termelők, mind pedig a fogyasztók számára hasznos volna. Ez nem protekcionista intézkedés, hanem biztosítaná a tisztességes versenyt a termelők számára, segítene védeni hagyományos (sok esetben magas szintű szakértelmet megkövetelő) termékeik, kézműves jellegük vagy eljárásaik minőségét és integritását, eközben pedig megbízható információval látná el a fogyasztót a termelés helyére, illetve módjára vonatkozóan, és garantálná a termék eredetiségét és minőségét.

3.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a földrajzi jelzés rendszerének nem mezőgazdasági termékekre történő kiterjesztése egyértelmű gazdasági előnyökkel járna az EU számára. Lehetőséget jelent a bizonyítottan színvonalas és stabil munkahelyeket teremtő hagyományos termékek, szakismeretek és magas szintű, gyakran erre specializálódott szakiskolákban és szakfőiskolákban elsajátított szakértelm népszerűsítésére és védelmére. A termékek minőségének és eredetének szavatolása növelné vonzerejüket, valamint segítene imázsuk kialakításában és fellendítésében forgalmukat. Egy általánosabban elismert státusz hozzájárulna az idegenforgalom, illetve más, a termékekhez kötődő jövedelmi források fellendítéséhez, és további gazdasági előnyökkel járna. Emellett egységes és hatásosabb uniós szintű védelmet nyújtana a hamisítás és az utánzás okozta veszteségekkel szemben.

3.3 Számos olyan, határozott földrajzi jelzéssel elismert és jó hírnévnek örvendő nem mezőgazdasági termék van az EU-ban, amely rendszeresen ki van téve visszaélésnek és utánzásnak. Bár ezen vállalatok némelyike másoknál jobban állta a sarat a válsággal szemben, a válság nyomására egyre több a védjeggyel való visszaélés, a hamisítás és az utánzás. Egyes gátlástalan vállalatok igyekeztek gyorsan meggazdagodni színvonalas, földrajzi jelzéssel ellátott termékek nevéből és jó hírből, anélkül azonban, hogy bármiféle kapcsolatuk lenne a termékhez kötődő eredettel, származási hellyel, minőséggel vagy kézműves jelleggel/szakismerettel. Ez csökkenti a jogszerű kereskedők bevételeit és piaci részesedését, továbbá potenciálisan rontja jó hírnevüket és jogi többletköltségeket okoz számukra. Az olyan termékek gyártói számára, mint például a cseh kristályüveg, a Savile Row méretre készült öltönyei, a carrarai márvány, a Harris Tweed szövet, a Paška čipka (pági csipke), a fekete-erdei kakukkos óra, a Ceramica Artistica e tradizionale di Vietri sul Mare, a Stoke-on-Trent városában készült kerámiák, a Brački kamen (brači kő és szobrászat), a derutai kerámiák és a muranói üveg állandó kihívást jelent, hogy kampányok indításával, védjegyek lajstromoztatásával és keresetindítással megvédjék magukat. A földrajzi jelzés ilyen termékekre történő kiterjesztése segítene elkerülni ezt az állandó és költséges defenzív jogi fellépést.

3.4 A mezőgazdasági/élelmiszeripari ágazat számára biztosított oltalommal egyenértékű és a hatályos európai és nemzetközi jogi keretekhez illeszkedő, összehangolt jogi védelem segít megőrizni a számos, erre érdemes termék által tükrözött kulturális és művészeti örökséget, és csökkenti a visszaéléseket. Azzal, hogy csökkennek a kkv-k költségei a termékek jó hírének jogi úton történő megvédése kapcsán, az ilyen vállalkozások többet tudnak az innovációba, a termékfejlesztésbe és a piacbővítésbe fektetni, és így elkerülhető termékek fogyasztói árának emelkedése.

3.5 A földrajzi jelzéssel ellátott termékek számos fogyasztója józan ítélőképességgel rendelkezik, és tájékozott döntést hoz a színvonalas kézműves munka és az eredeti termékek alapján. Jogosan várják el, hogy védve legyen annak a terméknek az integritása, amelyért gyakran magasabb árat fizetnek. Ez nem szűkíti a választékot és a versenyt, hiszen a földrajzi jelzés oltalmát bármely vállalatnak meg lehet adni, amely teljesíti a jelzés meghatározására szolgáló, a termékspecifikációval, az eredettel, a minőséggel, a jellemzőkkel, a kézműves jelleggel és a szakismerettel kapcsolatos kritériumokat.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy egységes uniós szabályozásra van szükség a nem mezőgazdasági földrajzi jelzés oltalmában részesülő termékek harmonizációjára. Ennek jelenlegi alternatívái sokfélék, zavart okoznak, költségesek és eredménytelenek számos értékes vállalkozás túléléséhez, mivel ezek nem rendelkeznek az ahhoz szükséges forrásokkal, hogy megfeleljenek az EU-ban a regionális vagy nemzeti szinteken létező sokféle struktúrának és törvénynek. A nagyobb összhangnak köszönhetően a vállalatok fennmaradhatnak és növekedhetnek, és biztosíthatják, hogy termékeik kevésbé legyenek kitéve a visszaéléseknek.

4.2 Az EGSZB arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy egyszerűsítse le a kiterjesztési folyamatot azzal, hogy ahol csak lehet, azt minél jobban közelíti a mezőgazdasági/élelmiszeripari termékekre alkalmazott hatályos harmonizált jogalkotási kerethez, alkalmazza a bevált gyakorlatokat, tanul az ennek az ágazatnak a védelmére bevezetett intézkedések tapasztalataiból, és azokat beépíti a nem mezőgazdasági termékekre alkalmazandó rendszerbe. Miközben elismeri, hogy egyes ágazati sajátosságok eltérő megközelítést igényelhetnek – amint az a borok és égetett szeszek esetében történt –, az alkalmazás folytonosságának és az érintett termékekkel kapcsolatos inkluzív megközelítésnek minden ágazatot illetően általános szabálynak kell lennie. A nem mezőgazdasági termékeknek a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló (TRIPS) megállapodás vonatkozásában a földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékek számára biztosítottal egyenlő garanciákat és oltalmat kellene élvezniük. Az EGSZB azonban sürgetné az Európai Bizottságot, hogy mérje fel e védelem javításának lehetőségeit a TRIPS eddigi alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok fényében, különösen a világos, konzisztens és strukturált értesítési és lajstromozási rendszerek, valamint az eljárás egységessége kapcsán.

4.3 Bár az EGSZB tisztában van vele, hogy a földrajzi jelzések rendszere önkéntes, ellentétben a termékbiztonsági csomagban most javasolt, az EU-ban gyártott vagy oda importált fogyasztói termékek kötelező eredetmegjelölésével, azt ajánlja, hogy mindkét fenti javaslatot fogadják el a nyomon követhetőség és az átláthatóság, valamint a fogyasztói tájékoztatás fokozása érdekében, illetve hogy az egész EU-ban biztosítva legyen a termelők számára a termékiük eredetének elismerése.

4.4 Az EGSZB arra számít, hogy a nem mezőgazdasági termékek földrajzi jelzéssel biztosított oltalmának harmonizációja előnyökkel jár majd az EU harmadik országokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolataiban is, mivel egyszerűsíti az eljárásokat és eloszlatja a kétségeket az automatikus oltalomban részesülő termékek kapcsán. Ez fókuszáltabb megközelítést biztosít a kereskedelmi tárgyalásokban és segít megvédeni az értékes uniós termékeket, amelyek exportértéke gyakran magas. Ez a fokozott védelem eltántorítja a hamisítást vagy a státusszal való visszaélést fontolgatókat is.

4.5 A földrajzi jelzéssel rendelkező termékek közül soknak az előállításához igen magas szakértelemre van szükség. Egyes vállalatok nemzedékek során jelentős beruházásokat hajtottak végre a készségekkel és a szakismerettel kapcsolatos képzésekbe. Közülük sokaknak van jól megalapozott és sikeres gyakornoki és továbbképzési rendszere, ahonnan erősen piacképes készségekkel rendelkező, magasan képzett emberek kerülnek ki. Az EGSZB úgy véli, hogy az ilyen vállalatokat támogatni kellene ennek az értékes társadalmi tőkének a kifejlesztésében azzal, hogy segítjük megvédeni termékeiket és szakértelmüket, hogy így a pozitív készségfejlesztésbe irányíthassák beruházásaikat ahelyett, hogy defenzív jogi fellépésekre költenének. A földrajzi jelzéssel rendelkező vállalatok értékes munka- és tanulási lehetőségeket kínálnak olyan embereknek, akiknek tehetsége kézműves szakképzésnek köszönhetően bontakozhatott ki. Az EGSZB azt is megjegyzi, hogy egyes országokban és régiókban kölcsönös függés van számos szakképzést nyújtó intézmény és földrajzi jelzéssel rendelkező vállalat között. Példa erre a Brački kamen kővágóképző szakiskola. Néhány ilyen vállalat távoli, magas munkanélküliséget regisztráló területeken működik, ami még tovább fokozza munkaerő-piaci jelentőségüket.

4.6 Az egy adott hellyel való kapcsolat meghatározása során a legfontosabb törekvésnek annak kell lennie, hogy biztosítva legyen az eredetvédelem és az ehhez kapcsolódó, örökséggel, hagyománnyal, minőséggel, termékspecifikációval, kézművességgel és szakértelemmel való asszociáció. Erőteljes kapcsolatra van szükség a termék és a származási hely között. Az EGSZB szerint a mezőgazdasági termékekre alkalmazott, kétféle kapcsolaton alapuló megközelítés – oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM), illetve a rugalmasabb oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ) – biztosítaná a védelmet igénylő termékek inkluzív lefedését. A rendszer keretében elfogadásra kerülő szimbólumoknak biztosítaniuk kell az egyértelmű asszociációt és felismerhetőséget, illetve meg kell felelniük a földrajzi jelzés kritériumainak, ezenkívül egész Európában egységeseknek kell lenniük, elkerülendő a fogyasztók fejében a zavart, és segítve elismerésük megalapozását.

4.7 Miközben az EGSZB elismeri, hogy a minőség és az eredet nem szükségszerűen szinonimák, leszögezi, hogy a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek hírnévvel rendelkeznek, amely a fogyasztók számára jelentett értéken alapul. A minőségi jellemzők gyakran a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek egyedi megkülönböztetői, és nagy jelentőségük lehet a színvonalas kézművesség és szakismeret meghatározásában és védelmében, valamint abban, hogy a szabványokat minden vállalatnál alkalmazzák és ellenőrizzék. A földrajzi jelzéssel rendelkező termékek számos termelője vagy ezek szövetségei már meghatároztak maguknak referenciákat, és termékeik integritásának védelme érdekében aktívan „önellenőrzik” ezeket a szabványokat. Az EGSZB azonban megállapítja, hogy ezek az önkéntes nyomonkövetési rendszerek és magatartási kódexek nem minden tagállamban működnek, ezért formális ellenőrzési és érvényesítési mechanizmusokkal kell kiegészíteni őket nemzeti és uniós szinten. Az EGSZB megjegyzi, hogy a válság és a megszorító intézkedések miatt számos felügyeleti és ellenőrző szervben költségvetési megszorítások voltak, illetve hogy fontolóra kell venni az eredményes nyomon követést és végrehajtást biztosító intézkedések bevezetését.

4.8 Az EGSZB úgy véli, hogy a mezőgazdasági termékekhez hasonlóan szükség van formális lajstromozási folyamatra. A lajstromba vételnek a bürokrácia és a költségek elkerülése érdekében korlátlan ideig érvényesnek kell maradnia, ám folyamatos ellenőrzésnek és végrehajtásnak kell alávetni, biztosítandó, hogy a termékek továbbra is megfeleljenek az adott státusz feltételeinek. A lajstromozási eljárásnak tartalmaznia kell rendelkezéseket a lajstromból való törlésre, amennyiben az adott termék már nem felel meg a normáknak, vagy ha azt már nem gyártják. Kifogáselési eljárást is létre kell hozni, annak részeként pedig biztosítani kell a fellebbezés jogát, hogy elkerülhető legyenek a visszaélészerűen alkalmazott kifogáselés esetei.

4.9 Ésszerű megközelítést jelentene az uniós szintű jogalkotói oltalommal és felügyelettel vegyített nemzeti hatósági részvétel kettős rendszere. A lajstromba vétel folyamatának átláthatónak és függetlennek kell lennie, ezenkívül lehetőség szerint a közsférának kell azt finanszíroznia és lebonyolítania. Az EGSZB megjegyzi, hogy jelenleg nincsenek érvényben lajstromozási díjak a mezőgazdasági/élelmiszeripari termékek vonatkozásában, és hogy ezért ugyanezt az elvet kellene alkalmazni a nem mezőgazdasági termékekre is. Amennyiben úgy határoznak, hogy díjat vezetnek be, akkor azt igen alacsonyán kell tartani, hogy ne térítsen el a lajstromba vételeztetéstől, illetve hogy ne merüljön fel a költségek fogyasztókra történő áthárításának veszélye. A lajstromba vételt meghatározott időn belül le kell bonyolítani, hogy ne nyúljon hosszúra a bürokrácia és a bizonytalanság a vállalatok és a fogyasztók számára – egy 18 hónapos határidő ésszerűnek tűnne.

4.10 Az EGSZB úgy véli, hogy a nem mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi jelzés rendszere és a védjeggyel kapcsolatos törvény közötti kapcsolatot ahhoz hasonlóan kell meghatározni, amit jelenleg a mezőgazdasági termékekre alkalmaznak, folytonosságot biztosítva így az összes termék esetében, és elkerülve a zavart. Eközben pedig tanulni kell az ebben az ágazatban történő alkalmazás tapasztalataiból a folyamat finomhangolása és a vitalehetőségek minimálisra csökkentése érdekében. Az EGSZB megjegyzi, hogy egy adott régióon belül minden helyben működő cég számára nyitva kellene állnia annak a lehetőségnek, hogy kérelmezze egy ott jellemző, oltalom alatt álló eredetmegjelölés használatát.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – A 2015. évi éves növekedési jelentés

(COM(2014) 902 final)

(2015/C 251/09)

Főelőadó: Gonçalo LOBO XAVIER

Az Európai Bizottság 2014. december 19-én úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A 2015. évi éves növekedési jelentés

COM(2014) 902 final.

2014. december 9-én az EGSZB Elnöksége megbízta az Európa 2020 irányítóbizottságot a munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. február 18–19-én tartott, 505. plenáris ülésén (a február 19-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Gonçalo Lobo Xavier személyében, továbbá 174 szavazattal 8 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság 2015. évi éves növekedési jelentését⁽¹⁾, melynek alapvető célja az, hogy az európai fellendülés előmozdítása céljából ösztönözze a megfelelő növekedési szintek elérését. Úgy tűnik, hogy a három pillér – a beruházásélénkítés, a strukturális reformok és a felelősségteljes fiskális és költségvetési konszolidáció – jó választ ad Európa igényeire, és az EGSZB támogatja a hatékonyabb európai szemeszterhez kapcsolódó megvalósítási tervet. Az EGSZB azonban arra is rávilágít, hogy még mindig vannak hiányosságok a folyamatban, szem előtt tartva, hogy az éves növekedési jelentés nem terjed ki például szociális és környezeti szempontokra is, és külön politikai prioritássá kellene tennie a továbbra is kiemelkedően magas munkanélküliség elleni küzdelmet és a szociális válság leküzdését. Az éves növekedési jelentés a hatékony európai szemeszter kiindulópontja, ezért az EGSZB úgy véli, hogy a nagyobb mértékű részvétel és a jobb eredmények eléréséhez komolyabban kellene venni a határidőket.

1.2. Az EGSZB szerint a beruházási kedv attól is függ, hogy a javasolt ütemterv mennyire világos és egyszerű, illetve hogy abban részt vesznek-e a legfontosabb érdekelt felek. A hitelesség érdekében be kell vonni a folyamatba a szociális partnereket és általában véve más civil társadalmi szervezeteket is. Az EGSZB alapvetően fontosnak tartja, hogy az Európai Bizottság az éves növekedési jelentés közzétételét megelőzően együttműködjön az Európai Parlamenttel és a szociális partnerekkel, valamint más civil szervezetekkel európai szinten. Az EGSZB elismeri az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy – részben a nemzeti parlamentekkel együttműködve – ösztönözze a civil társadalom nagyobb részvételét, de felhívja a figyelmet arra, hogy a valódi eredményeket hozó hatékonyság és tényleges bevonás érdekében be kell vezetni egy új „civil társadalmi naptárt”⁽²⁾. Valamennyi partner és az intézmények részéről is jelentős erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a pusztán jó szándéktól elmozdulhassunk a konkrét eredmények felé. Az EGSZB kéri a szociális partnereket, hogy töltsenek be ebben proaktív szerepet.

1.3. Az EGSZB úgy véli, hogy nem valósítható meg egy olyan növekedési terv, amely beruházások nélkül próbálja támogatni a munkahely-teremtési intézkedéseket. Európa számára ezért rendkívül fontos, hogy megfelelő feltételeket teremtsen a magán- és az állami szektort egyaránt bevonó, partnerség alapú beruházásokhoz. A javasolt politikák kombinációjának hatékonysága megfelelően növelhetné a bizalmat, ami elengedhetetlen a befektetésekhez. Az EGSZB szerint komoly hiba, hogy az Európai Bizottság az egyébként üdvözlendő beruházási tervében főként magánberuházásokat céloz meg, és nagymértékben figyelmen kívül hagyja, hogy közberuházásokra szükség van. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi „arany szabályt” alkalmazva a GMU fiskális szabályrendszer keretében a jövőorientált közberuházásokat kivégyék az állami nettó hiány kiszámításából⁽³⁾.

⁽¹⁾ A 2015. évi éves növekedési jelentés megtalálható az Európai Bizottság weboldalán, az alábbi címen: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_hu.htm

⁽²⁾ Lásd a mellékletet.

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye: *A szociális beruházások hatásai* (HL C 226., 2014.7.16., 21. o.).

Az EGSZB arra is rámutat, hogy függetlenül attól, hogy ki irányít egy beruházást, a siker kulcsa az, hogy világosan meghatározzák a beruházás típusát, és az a jövőben is fenntartható legyen. Ennek kapcsán az oktatási és képzési rendszerekbe irányuló nagyobb mértékű, hosszú távú befektetés valódi előnyöket jelent a munkaerőpiac szempontjából, és segít megértetni az európai polgárokkal a kihívás szociális vetületét.

A megfelelő megközelítés alapvető fontosságú az – Európában sajnálatos módon komoly problémát jelentő – fiatalok munkanélküliség elleni küzdelemhez, a tagállamoknak pedig örvöznüik kell nemzeti politikáikat a kirekesztés elkerüléséhez, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkaerő-piaci integrációjának elősegítéséhez.

1.4. Az EGSZB szilárdan meg van győződve arról, hogy az ipar döntő szerepet játszik Európa fejlődésében. Az ipari ágazatokban számos jó példát találhatunk az innovációra, ezt a környezetet pedig erősíteni kell a munkahelyteremtés elősegítése és a magasan képzett emberi erőforrások létrejötte érdekében. A beruházási tervben el kell ismerni az „európai ipari élmezőny” hozzáadott értékét, és népszerűsíteni kell az innováció és a bevált gyakorlat példáit.

1.5. Az EGSZB kéri, hogy e folyamat során fordítsanak figyelmet a szociális beruházások támogatására. Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális beruházások döntő szerepet játszhatnak a jólét előmozdítása, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés felszámolása terén, ezért korábban már követelte, hogy ezek kapjanak nagyobb hangsúlyt az éves növekedési jelentésekben és az országspecifikus ajánlásokban⁽⁴⁾, és sürgeti, hogy hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a megfelelő civil társadalmi szereplők számára, hogy felszabadítsák a szociális gazdasághoz tartozó vállalkozások teljes potenciálját, és megerősítsék a helyi közösségek szerepét⁽⁵⁾.

1.6. Az EGSZB üdvözlí az annak érdekében tett erőfeszítéseket, hogy Európa a digitális piac révén jobban kihasználhassa lehetőségeit. A digitális piac – ha meghoznak néhány kulcsfontosságú intézkedést – valóban fellendítheti a gazdaságot, és hozzájárulhat a foglalkoztatás növekedéséhez. A vállalkozások csak akkor fogják tudni kiaknázni a digitális menetrendben rejlő összes lehetőséget, ha magas mércét kitűző közös európai adatvédelmi szabályok érvényesülnek, és helyreáll a fogyasztók bizalma. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy gyorsítsa fel a belső piac teljes kiépítését annak érdekében, hogy az említett menetrend minél több eredményt hozhasson.

1.7. Az EGSZB úgy véli, hogy valamennyi tagállam részéről fiskális felelősségvállalás szükséges, amelyet közvetlenül össze kell kapcsolni a foglalkoztatás előmozdításával és a társadalmi elszámoltathatósággal. A növekedés elősegítéséhez elengedhetetlen a kiegyensúlyozott és felelősségteljes kormányzással kapcsolatos kompromisszumok tiszteletben tartása. Az EGSZB támogatja a növekedésbarát költségvetési konszolidációt, és kéri, hogy a tagállamok – ahol csak lehet – csökkentsék a megszorítási politikák keretében a polgárokra kivetett adóterheket, és más intézkedéseket hozzanak a magánberuházások újbóli fellendítése érdekében, a jól átgondolt állami beruházásokat sem hanyagolva el.

1.8. A fiskális felelősség tudatosabb, integrált költségvetési felügyelet révén történő érvényesülését célzó kormányzási rendszer olyan, érdekes megközelítés, amely lehetővé tehetné, hogy az uniós politika ajánlásai megfelelően beépüljenek a nemzeti költségvetések előkészítésébe. Az EGSZB üdvözlí az európai szemeszter egyszerűsítését, amelyre már a 2014. évi éves növekedési jelentésről szóló véleményében⁽⁶⁾ is javaslatot tett, és szeretné, ha ezek a változások ténylegesen érvénybe is lépnének.

1.9. Az EGSZB javasolja, hogy az egyes tagállamok költségvetési helyzetének bemutatása legyen egységesebb. Ez egyszerűbbé teszi az összehasonlítást és könnyebbé teszi európai szintű megoldások kidolgozását. Erdemes lehet esetleg felülvizsgálni a belső adósság kalkulációját is, hogy valósabb, kiegyensúlyozott információkhoz juthassunk.

2. Bevezetés

2.1. Az EGSZB üdvözlí az éves növekedési jelentést mint a gazdaság fellendítését és a mindenki számára előnyös fenntartható növekedés megvalósítását célzó európai politikák „felfrissítéséhez” készült iránymutatást.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében – többek között a 2014–2020-as Európai Szociális Alap végrehajtása révén* (HL C 271., 2013.9.19., 91. o.), valamint *A szociális beruházások hatásai* (HL C 226., 2014.7.16., 21. o.).

⁽⁵⁾ Lásd a Milánói Nyilatkozatot: *Az EGSZB innovációt szorgalmaz az Unió jóléti rendszereinek az új kihívásokhoz való igazítása érdekében* – Európai Gazdasági és Szociális Bizottság.

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye a 2014. évi éves növekedési jelentésről (HL C 214., 2014.7.8., 46. o.).

Az európai szemeszter jó referenciakeretnek bizonyult fiskális politikák és a növekedés biztosításához szükséges strukturális reformok bevezetése, illetve megerősítése során, és kézzelfogható eredményekhez vezetett. Bírálható azonban az eljárások lassúsága és amiatt is, hogy nem szolgált elég határozott válasszal a tekintetben, hogy miként lehetne kikerülni abból a súlyos válságból, amely Európát sújtotta, és amely többé-kevésbé még valamennyi tagállamban érezhető.

2.2. A kezdeményezés értéke tehát nem vonható kétségbe, különösen mivel számolt azzal, hogy az egyes országoknak sajátos körülményeiknél fogva milyen köztétésekkel kellett szembenéznük a növekedési politikák terén, és figyelembe vette, hogy mennyire gyorsan vezettek be hatásos, eredményt hozó intézkedéseket és reformokat.

2.3. 2015. évi éves növekedési jelentésében az Európai Bizottság határozottan azt javasolja, hogy a gazdaságpolitika három egymáshoz kapcsolódó fő pilléren alapuljon: a beruházások növekedésén, a gyorsabb strukturális reformokon és a felelősségteljes, növekedésbarát költségvetési konszolidáción.

Az Európai Bizottság véleménye szerint a sikeresség és az eredmények elérésének kulcsa az, hogy ez a három gazdaságpolitikai pillér miként kapcsolódik egymáshoz, vagyis ettől függ például, hogy sikerül-e csökkenteni a munkanélküliséget, különösen a fiatalok körében. Ehhez munkaerő-piaci strukturális reformokra, további nyugdíjreformra, a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésére, az áru- és szolgáltatás piacok rugalmasabbá tételére, a befektetői és üzleti környezet javítására, a kutatásba, az innovációba, az oktatásba és képzésbe történő befektetések minőségének emelésére és a közgazdasági hatékonyabbá tételét célzó erőfeszítések fokozására van szükség.

2.4. Az Európai Bizottság érdekes módon azt is szorgalmazza, hogy a civil társadalom is vegyen részt a növekedés és változás folyamatában, különös hangsúlyt fektetve a szociális partnerek bevonására⁽⁷⁾. Emellett arra kéri a tagállamokat, hogy aktivizálják jobban nemzeti parlamentjeiket, érjék el a nagyközönség aktív bevonását és járuljanak hozzá a megvalósítandó politikák értékeléséhez.

Érdemes megjegyezni, hogy ez a törekvés fokozza a nagyközönség részvételét egy olyan időszakban, amikor félő, hogy az emberek már úgy érzik, eltávolodtak az európai projektől.

3. Integrált megközelítés

3.1. A beruházások ösztönzése

3.1.1. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy a beruházások korábbi szintjének újbóli elérése és a befektetők (mind az intézmények, mind a magánszemélyek) bizalmának helyreállítása a növekedés kulcseleme. Üdvözlí ezért az európai beruházási tervet⁽⁸⁾, amely foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy ösztönözni kellene az olyan alapvető strukturális beruházásokat, amelyek megerősítik a versenyképességhez szükséges növekedés és fenntarthatóság feltételeit. Az EGSZB szerint azonban komoly hiba, hogy az Európai Bizottság az egyébként üdvözlendő beruházási tervében főként magánberuházásokat céloz meg, és nagymértékben figyelmen kívül hagyja, hogy közberuházásokra szükség van. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi „aranyszabályt” alkalmazva a GMU fiskális szabályrendszere keretében a jövőorientált közberuházásokat kivegyék az állami nettó hiány kiszámításából⁽⁹⁾.

3.1.2. Egy, a jelenlegi helyzetről készült elemzés szerint Európa a világ más gazdaságaihoz képest veszített versenyképességéből, ami pontosan annak köszönhető, hogy csökkentek a beruházások az olyan kritikus fontosságú területeken, mint a berendezések modernizálása, a technológiához való hozzáférés és az oktatás fejlesztése, hogy csak néhány példát említsünk. Bár az EGSZB következetesen támogatja ezt a beruházások élénkítésére irányuló tervet, számos részlet továbbra sem elég világos, ami alááshatja a terv hasznosságát. A terv alapkoncepciója stabilnak tűnik, az EGSZB-nek azonban kétségei vannak afelől, hogy hogyan lehet a tervet teljes körűen, átfogó módon megvalósítani.

⁽⁷⁾ Lásd a 2014. évi éves növekedési jelentésről szóló EGSZB-velemény ajánlásait, valamint az EGSZB jelentését az Európa 2020 stratégia félidei felülvizsgálatáról a következő címen: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

⁽⁸⁾ A „beruházási tervet” lásd az Európai Bizottság weblapján: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye: *A szociális beruházások hatásai* (HL C 226., 2014.7.16., 21. o.).

3.1.3. A fenntartások, melyeket az EGSZB kötelességének érez kifejezésre juttatni az éves növekedési jelentés ajánlásaival kapcsolatban, nagyrészt azokat a megszorításokat érintik, amelyekkel egyes tagállamok még mindig szembenéznek a szükséges beruházások szintjét illetően. Még mindig jelentős egyenlőtlenség tapasztalható a finanszírozáshoz való hozzáférés terén, különösen a kkv-k esetében, ez pedig alááshatja a kezdeményezés hasznosságát, még akkor is, ha a nemzeti kormányok megmutatják, hogy megvan bennük a politikai akarat. Jelenleg még mindig nem világos, hogyan lehet kezelni és csökkenteni ezt az egyenlőtlenséget az inkluzív beruházások elősegítése érdekében Európában, pedig az Európai Bizottság igen üdvözlendő ajánlásokat tesz a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférése érdekében, többek között új megközelítést javasolva a fizetéseképtelenséggel és az üzleti kudarcokkal kapcsolatban, valamint a szabályozási keret javításait ajánlva a kkv-kba történő hosszú távú beruházások fokozása céljából.

3.1.4. Az EGSZB ezenkívül úgy véli, hogy a létező és rendelkezésre álló beruházási programok kulcsfontosságúak lesznek a növekedéssel kapcsolatos célok eléréséhez, és egyetért azzal, hogy a tagállamokat – beleértve a nagyközönséget, a vállalatokat és a hivatalos szerveket – ösztönözni kell arra, hogy aktívan részt vegyenek a számukra kidolgozott, inkluzív és a kiválóságot elősegítő programokban, mint például a Horizont 2020-ban⁽¹⁰⁾ (innováció és kutatás), az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközben⁽¹¹⁾ (infrastruktúra-beruházások) és a COSME-ben⁽¹²⁾ (kkv-finanszírozás). Az EGSZB azonban azt is kéri, hogy a programfelügyeleti struktúrák befogadóbbak és felhasználóbarátabbak legyenek, hogy támogassák a kiválóságot és az igazságosabb hozzáférést valamennyi intézmény és tagállam számára anélkül, hogy lemondanának a programok szükséges pontosságáról és kiválóságáról.

3.1.5. Az EGSZB őszintén hisz a szociális beruházások eredményességében és a lakosság jólétére gyakorolt közvetlen hatásukban. A politikának nem szabad figyelmen kívül hagynia a szociális gazdaság vállalkozásainak erejét, nemcsak azért, mert azok szorosan kapcsolódnak a civil társadalomhoz, hanem azért is, mert jó példát jelentenek, amelyet hasonló helyzetekben követni lehet. Európának az egész Közösségben népszerűsítenie kell a tagállamok legjobb gyakorlatait⁽¹³⁾.

3.2. Strukturális reformok

3.2.1. Az áruk és szolgáltatások egységes piaca mindig is az európai integráció középpontjában állt. Óriási erőfeszítések révén sok mindent sikerült már elérni, néhány, a növekedés szempontjából kritikus területen azonban még nem történt változás. Az EGSZB ezért üdvözli a tagállamok erőfeszítéseit a hatékony, eredményes és méltányos egységes piac létrehozásának útjában álló akadályok megszüntetésére. Az EGSZB nem kételkedik abban sem, hogy az európai fogyasztók számára előnyöket jelent az áruk és szolgáltatások hatékony egységes piaca, amely Európát vonzóbb beruházási helyszínné tenné, így közvetlen hatással lenne a munkahelyteremtésre és a társadalmi jólétre. Úgy véli azonban, hogy fontos további erőfeszítéseket és gyakorlati lépéseket tenni e cél elérése érdekében.

3.2.2. Létfontosságú tehát az a vezető pozíció, amelyet az egységes digitális piac megvalósítása eredményezne, az EGSZB pedig egyértelműen teljes mértékben elkötelezett emellett. Az EGSZB teljes mértékben meg van győződve a hatékony egységes digitális piac előnyeiről, és úgy véli, hogy az infrastruktúrába és ismeretekbe való beruházások finanszírozási módjait erre a célra irányulóan kell meghatározni; ismét utal azonban a tagállamok közötti különbségekre, amelyek akadályozhatják a hatékony integrációt.

3.2.3. Hasonlóképpen, miközben az egységes digitális piacon támogatja a kiválóságot és a hatékonyságot⁽¹⁴⁾, Európának versenytársaitól is meg kell követelnie az európai előírások és szabványok betartását, mivel az ennél alacsonyabb szint nem lenne igazságos magára a belső piacra nézve. Az EGSZB itt nem protekcionizmusra vagy bármely más ilyen intézkedésre céloz, hanem mindössze egyértelműséget kér az egész folyamat során, valamint azoknak az intézkedéseknek a megfelelő végrehajtását és azon követelmények érvényesítését szorgalmazza, amelyek ahhoz szükségesek, hogy Európa vezető szerephez jusson a gazdaság és a társadalom különböző területein.

3.2.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a növekedésre és munkahelyteremtésre irányuló terveket össze kell hangolni a nemzeti reformokkal, amelyek ösztönzik a munkaerőpiacon való minőségi részvételt, növelik a termelékenységet és a legjobbat hozzák ki az oktatási és képzési rendszerekből.

⁽¹⁰⁾ A „Horizont 2020” programról lásd az Európai Bizottság weboldalát: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

⁽¹¹⁾ Az „Európai Hálózatfinanszírozási Eszközről” lásd az Európai Bizottság weboldalát: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹²⁾ A „COSME” programról lásd az Európai Bizottság honlapját: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁽¹³⁾ Az EGSZB véleménye: Szociális hatású beruházások (HL C 458., 2014.12.19., 14. o.).

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye: Az Európa 2020 stratégia megvalósításával kapcsolatos előrehaladás, EUR/007 – EESC-2015-00034-00-00-AC-TRA.

3.3. Törekvés felelős költségvetési politikára

3.3.1. Bár a tagállamok haladást értek el államadósságuk terén – a túlzott hiánnyal rendelkező országok száma 2011-től 2014-ig 24-ről 11-re csökkent ⁽¹⁵⁾, ami kedvező fejlemény – sokat kell még tenni e területen, különösen a közép- és hosszú távú növekedésre való tekintettel.

3.3.2. A tagállamok kiigazítási folyamatait a lakosság társadalmi jólétének rovására hajtották végre, ami mindenkit, magánszemélyeket és vállalatokat is érintett. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az éves növekedési jelentésnek külön politikai prioritásként kellene kezelnie a továbbra is kiemelkedően magas munkanélküliség elleni küzdelmet és a szociális válság leküzdését.

3.3.3. Az EGSZB üdvözlö egy olyan politikát, amely a költségvetési felelősséget a gazdasági növekedésre irányuló intézkedésekkel kapcsolja össze, figyelmeztet azonban arra, hogy olyan intézkedéseket kell végrehajtani, amelyek az egyes tagállamok tényleges helyzetét tükrözik. Az egységes intézkedések különböző helyzetekre történő alkalmazása biztos útnak bizonyult a kudarchoz. Az Európai Bizottság bizonyára nem szeretné megismételni a nemrégiben elkövetett hibákat.

3.3.4. Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság fokozza a küzdelmet az adócsalás és az adóelkerülés ellen. A hatékonyság és az igazságosság növelése érdekében népszerűsíteni kell és meg kell osztani az adócsalás és adóelkerülés elleni küzdelem bevált gyakorlatait.

4. Az irányítási rendszer hatékonyabbá tétele és ezáltal javítása

4.1. Az EGSZB különösen aktívan vett részt az Európa 2020 stratégia végrehajtásának értékelésében és felülvizsgálatában ⁽¹⁶⁾. Ezért a felelősségérzettől vezérelve utal arra, hogy a stratégia felülvizsgálatának az európai szemeszterrel és az Európai Tanáccsal való időbeli összehangolása kulcsfontosságú intézkedés a javasolt célkitűzések eléréséhez és a javasolt intézkedések hatékonyabbá tételéhez, valamint maguknak a céloknak a felülvizsgálatához.

4.2. Ez az összehangolás, amint az EGSZB Európa 2020 irányítóbizottsága is megjegyzi, kulcsfontosságú a jelenlegi intézkedések eredményességének értékeléséhez, a kitűzött célok értékeléséhez és a végrehajtott intézkedések kiigazításához, hatékonyabbá téve azokat az általános európai és különösen a tagállamokbeli tényleges helyzet fényében.

4.3. Az EGSZB üdvözlö az európai szemeszter ésszerűsítését, különösen azt a javaslatot, hogy tagállamonként egyetlen átfogó gazdasági értékelést nyújtsanak be, valamint hogy annak közzétételét márciusra hozzák előre. Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az országspecifikus ajánlásokat is korábban fogják ismertetni.

4.4. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a nemzeti reformprogramok súlypontját át kell helyezni, és alapvető fontosságúnak tartja, hogy a szociális partnereket, valamint más civil társadalmi szervezeteket korai szakaszban bevonják a programok megfogalmazásába. Ez erősíteni fogja azt az érzést, hogy az európai szemeszter közös ügy, valamint annak jobb megvalósítását eredményezi, ezáltal végső soron javítva demokratikus legitimitását.

4.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európa 2020 stratégia félidei felülvizsgálatát idejében közzé kell tenni ahhoz, hogy az érdekelt feleknek elegendő idejük legyen álláspontjuk kidolgozására.

4.6. Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális innovációra és a szociális beruházásokra irányuló politikát napirendre kell venni az Európa 2020 stratégia felülvizsgálata során, és egy külön kiemelt kezdeményezéssel kell támogatni. A szociálpolitikai intézkedések terén tett előrelépésekre tekintettel (ideértve azt is, hogy most már szociális mutatók is szerepelnek az elért eredményekről szóló nemzeti jelentésekben), az EGSZB szorgalmazza, hogy kezdjék el mérni a társadalmi hatást.

4.7. Európának határozott lépéseket kell tennie úgy, hogy közben szolidáris marad a tagállamok felé, tiszteletben tartja azok szuverenitását, valamint reagálóképességet és elsősorban intelligens vezető szerepet mutat az inkluzív és kiegyensúlyozott megoldások megtalálása során, olyan konszenzust keresve, amely mozgósítani tudja a nyilvánosságot egy ténylegesen európai, mindenki számára előnyös projekt kapcsán.

⁽¹⁵⁾ A túlzott hiányt illetően lásd a 2015. évi éves növekedési jelentést az Európai Bizottság weboldalán: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_hu.htm 4. pont: FELELŐSSÉGTELJES KÖLTSÉGVETÉSI GAZDÁLKODÁS.

⁽¹⁶⁾ Lásd az EGSZB jelentését az Európa 2020 stratégia félidei felülvizsgálatáról: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

4.8. Az EGSZB tisztában van az előttünk álló kihívásokkal, és ezért aggasztja, hogy az éves növekedési jelentésben nincsenek elképzelések a környezetvédelmi kérdésekre vonatkozóan. A beruházási terv várhatóan figyelembe fogja venni ezeket az aggodalmakat, de egy környezeti kihívásokról, lehetőségekről és környezetpolitikáról szóló külön fejezet Európa vezető szerepének támogatásához is hozzájárul ezen a területen. Hatással lesz az európai ipar jövőjébe vetett bizalomra, valamint az emberek jólétére és a fenntarthatóságra is.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 19-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

I. MELLÉKLET

Az európai szemeszter menetrendje az alábbi linken található:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34757>

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU